

Wonen en digitale toegankelijkheid

Gezinnen in Vlaanderen over hoe ze wonen, hun woontevredenheid en toegang tot het internet.

Auteur: Bart Put (PXL Social Work Research) en Inge Pasteels (PXL Social Work Research)

1 INLEIDING

De COVID-19-pandemie heeft een aanzienlijke impact gehad op heel wat levensdomeinen van gezinnen in Vlaanderen. Een van de domeinen waarbinnen deze impact wellicht het meest direct voelbaar was, betrof de woonsituatie van gezinnen. Overheidsmaatregelen met het oog op het indammen van de verspreiding van het virus waren, zeker tijdens de eerste maanden van de pandemie, voornamelijk gericht op het stilleggen van het fysiek openbaar leven. Tijdens de 'lockdown light' moesten burgers hun leven en dat van hun kinderen plots noodgedwongen zoveel mogelijk binnen de muren van de eigen woning organiseren: werk, school, kinderopvang, enz. Daardoor werd men niet alleen meer afhankelijk van de eigen woning in functie van participatie aan het openbaar leven, maar spendeerde men in de woning ook meer tijd in aanwezigheid van andere gezinsleden. Recreatie werd bovendien in sterke mate beperkt tot beweging in de directe nabijheid van de eigen woning. Met deze ingrijpende veranderingen kwam het belang van de kwaliteit van de woning, de woonomgeving en de digitale infrastructuur ter beschikking van gezinnen als nooit tevoren centraal te staan.

Met betrekking tot de kwaliteit van wonen registreerde de meest recente Woonsurvey (Heylen & Vanderstraeten, 2019) vóór de start van de pandemie al opvallende verschillen tussen sociale groepen. Gekeken naar de bezetting van woningen bijvoorbeeld bleek in 2018 4,4% van de koppels met kinderen te wonen in een woning met gebrek aan ruimte; bij de éénuoudergezinnen ging het om 10,9%. Voorts betrof het een probleem dat zich vaker voordeed op de private (4,9%) en sociale huurmarkt (5,7%) dan op de eigenaarsmarkt (1,2%), alsook vaker bij lagere dan bij hogere inkomensgroepen. Op basis van de Generations and Gender Survey (2008-2010) vonden Pasteels et al. (2015) voor de leeftijdscategorie 20-29 jaar dat ongeveer één op de vijf alleenstaanden en alleenstaande ouders hun woning als te klein ervaarde (21%), terwijl dat bij de koppels (met

of zonder kinderen) en samengestelde gezinnen samengenomen bijna een kwart was (24%). In de leeftijdscategorie 30-59 jaar rapporteerden vooral de samengestelde gezinnen een te kleine woning (20%). Recent werd in de Grote Coronastudie (Dreesen & Heylen, 2021) een vraag opgenomen die peilde naar de perceptie van mogelijke problemen van beperkte woninggrootte in crisistijd. 7% in totaal gaf aan problemen te ervaren op dit punt; bij de huurders was dit 20%. De kans op rapportering van problemen nam tevens toe met de aanwezigheid van kinderen, alsook met het wonen in een appartement.

De Grote Coronastudie (Dreesen & Heylen, 2021) gaat dan weer niet in op problemen ervaren met betrekking tot de kwaliteit van de buitenruimte en de ruimere woonomgeving. Volgens de Woonsurvey beschikte 82,3% van de Vlaamse huishoudens in 2018 over een eigen tuin, koer of terras, 19,9% over een balkon of dakterras (Heylen & Vanderstraeten, 2019). Over het aandeel huishoudens zonder private buitenruimte werd in deze studie niet gerapporteerd. Met betrekking tot de ruimere woonomgeving werden in dezelfde survey verder een aantal noemenswaardige verschillen genoteerd, onder meer als het ging over de aanwezigheid van een speelplein of groenvoorziening in de buurt. Bijna acht op de tien gaven aan zulke voorziening in de buurt te hebben. Vlamingen uit grote steden signaleren dit opvallend vaker (92,6%) dan inwoners van regionale steden (81,4%), kleine steden (80,2%) en andere gemeenten (75%), jongere leeftijdscategorieën (18-34 jaar: 84,5%) tevens significant vaker dan oudere leeftijdscategorieën (65 jaar en ouder: 74,1%) en de hogere inkomenskwintielen (kwintiel 5: 84,8%) significant vaker dan de lagere (kwintiel 1: 75,7%). Tussen de verschillende huishoudtypes werden echter geen significante verschillen gevonden (Heylen & Vanderstraeten, 2019).

In 2021 had 6% van de Vlaamse gezinnen geen toegang tot internet (Statbel, 2021). Dit is een lichte daling ten opzichte van de 8% in 2020 (Brotcorne et al., 2021) en de 9% van 2019 (Brotcorne & Mariën, 2020). Wel wijzen Brotcorne et al. (2021) op belangrijke verschillen tussen sociale groepen: bij de Vlaamse huishoudens met een maandelijks inkomensniveau onder de €1.200 loopt dit op tot 17% (ten opzichte van slechts 1% bij een inkomensniveau van meer dan €3.000), en alleenstaanden hebben vaker geen internetaansluiting thuis (17%) dan éénoudergezinnen (7%) of andere huishoudens (4%). Ook noteren zij ongelijkheden in de manier waarop verbinding gemaakt wordt met het internet: twee op de drie Vlamingen doen dat via diverse types van toestellen (inclusief smartphone), 31% doet dat exclusief via de smartphone. Zonder de Belgische cijfers verder uit te splitsen naar de gewesten blijkt dat vooral vrouwen en lager opgeleiden vaker de smartphone als enige middel gebruiken om toegang te krijgen tot het internet. Voor vrouwen die gezinshoofd zijn van een éénoudergezin is dat 38% (tegenover 26% van de alleenstaande vaders).

In deze bijdrage zullen we achtereenvolgens inzoomen op aspecten van de woonsituatie van gezinnen in Vlaanderen (verstedelijkingsgraad, woningtype, eigendomsstatuut), aspecten van de woonkwaliteit (ervaringen met betrekking tot de grootte van binnen- en buitenruimte, en de beschikbaarheid van private en publieke buitenspeelruimte) en van digitale toegankelijkheid. Hierbij maken we vergelijkingen tussen groepen door vier sets van achtergrondkenmerken in acht te nemen, met name demografische kenmerken (geslacht, leeftijd, herkomst), socio-economische kenmerken (hoogst behaalde diploma, werksituatie, inkomensniveau), gezinskenmerken (relatiestatus, gezinsvorm, aantal kinderen, leeftijd jongste kind) en woonkenmerken (verstedelijkingsgraad of woonplaats, woningtype, eigendomsstatuut).

Leeswijzer

We beperken ons in deze bijdrage tot een, weliswaar uitvoerige, schets van *hoe gezinnen in Vlaanderen wonen anno 2021 en in welke mate ze toegang hebben tot het internet*. De percentages zijn gewogen percentages zodat ze representatief zijn voor de populatie gezinnen in het Vlaamse Gewest met minstens één kind jonger dan 25 jaar, zoals gekend in het Rijksregister, voor de kenmerken geslacht, leeftijd, gezinstype en herkomst. Bij de gewogen percentages geven we – ter informatie – ook telkens het aantal respondenten (niet gewogen n) mee waarop de percentages zijn berekend. Anders dan in de vorige editie van de gezinsenquête hebben we ook

gezinnen bevraagd wiens kind niet (langer) officieel inwoont¹. Op deze manier konden we gescheiden ouders wiens kind(eren) officieel bij de ex-partner is/zijn gedomicilieerd, beter insluiten in de gezinsenquête. Ook andere ouders wiens kinderen jonger dan 25 jaar niet (langer) officieel inwonen, worden nu meegenomen in de gezinsenquête, waaronder een deel alleenstaanden en legenestgezinnen. Op deze manier slagen we er in om een beter beeld van gezinnen in Vlaanderen te geven. Meer informatie over de gewijzigde onderzoeksopzet is ook te vinden in het [methodologisch rapport](#) (Audenaert, 2022).

Betekenisvolle verbanden tussen twee kenmerken werden veelal getoetst aan de hand van de Pearson Chi-kwadraattoets. Indien de gebruikte toets hiervan afwijkt, wordt dit telkens duidelijk weergegeven. Het niveau van significantie wordt weergegeven met * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; en *** $p < 0,001$ of n.s. (niet significant). Omdat de gegevens werden verzameld tijdens één enkel bevragsingsmoment en we ons in deze bijdrage hoofdzakelijk beperken tot een bivariate beschrijving, kunnen we geen uitspraken doen over oorzakelijke verbanden tussen kenmerken van respondenten.

De bijzondere periode waarin de gezinsenquête werd afgenomen, maart-april 2021, geeft een bepaalde kleur aan de resultaten. Het was een periode waarin de vaccinatiecampagne voor de meest kwetsbare ouderen reeds was opgestart en vaccinatie voor de hele bevolking in het vooruitzicht lag, maar waarin omwille van de opnieuw toenemende besmettingscijfers en ziekenhuisopnames een hele reeks van vrijheidsbeperkende maatregelen (opnieuw) werden ingevoerd, waaronder de sluiting van niet-medische contactberoepen, verplicht thuiswerken, winkelen op afspraak, een verlenging van de Paasvakantie (Paaspauze) en een beperking op vrijetijdsactiviteiten. Ook het aantal contactpersonen, zowel binnenhuis als buitenshuis, ging opnieuw van tien naar vier⁵.

De volgende thema's komen aan bod:

verstedelijkingsgraad **woningtype** **eigendomsstatuut** **woonkwaliteit** **digitale toegankelijkheid**

2 WONEN

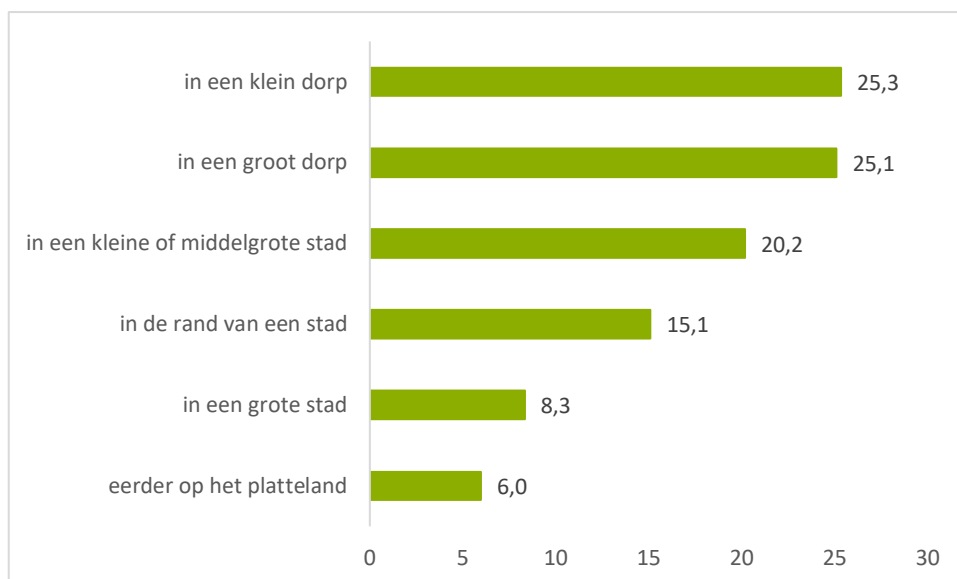
2.1 VERSTEDELIJKINGSGRAAD

In de Woonsurvey 2018 werd de verstedelijkingsgraad van Vlaamse huishoudens gemeten aan de hand van een gemeentelijke indeling volgens de hiërarchie van steden en gemeenten. Daaruit bleek dat 12,1% van de Vlaamse huishoudens woonde in een grote stad, 34,4% in een kleine of regionale stad, en iets meer dan de helft (53,6%) in een andere gemeente (Heylen & Vanderstraeten, 2019). De gegevens van de gezinsenquête rond verstedelijkingsgraad verschillen methodologisch in twee belangrijke opzichten van die van de Woonsurvey. Ten eerste betreft de populatie enkel de gezinnen met kinderen (zie Audenaert (2022) voor een gedetailleerde bespreking van de populatie en de steekproef). Dat heeft te verwachten gevolgen voor de verstedelijkingsgraad van de woonplaatsen van respondenten in de gerealiseerde steekproef, aangezien volgens diezelfde Woonsurvey de alleenstaanden in verhouding tot de andere huishoudtypes een sterkere aanwezigheid laten optekenen in de grote steden (16,7%). Voor de koppels met kinderen en de éénoudergezinnen ligt dat aandeel telkens op 10% (Heylen & Vanderstraeten, 2019). Ten tweede is de verstedelijkingsgraad in de gezinsenquête niet gemeten aan de hand van een indeling van postcodes, maar wel op basis van de vraag '*Waar woont u?*', met volgende antwoordmogelijkheden: 'in een grote stad', 'in een kleine of middelgrote stad', 'in de rand van een stad', 'in een groot dorp', 'in een klein dorp' of 'eerder op het platteland'. Zowel de meting van de verstedelijkingsgraad via zelfrapportage, de gebruikte antwoordcategorieën als de steekproefomschrijving laten dus niet toe om de resultaten inzake verstedelijking één-op-één te vergelijken met die van de Woonsurvey. Desondanks stellen we vast dat, enigszins parallel aan de resultaten van de Woonsurvey, iets meer dan de helft

¹ Een eerste gezinsenquête werd afgenomen in het voorjaar van 2016 bij gezinnen met een officieel inwonend kind jonger dan 25 jaar.

van de respondenten (56,4%) aangeven in een (groot of klein) dorp of eerder op het platteland te wonen. 8,3% woont naar eigen zeggen in een grote stad.

Figuur 1. Verstedelijkingsgraad (percentages, n = 3.274)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 1 toont vooreerst aan dat met betrekking tot de demografische kenmerken verstedelijkingsgraad enkel significant samenhangt met herkomst ($\chi^2(8) = 330,64$, $p < 0,001$). Respondenten van Belgische herkomst wonen veel vaker in een groot dorp (28%) en in een klein dorp of eerder op het platteland (35,4%) dan in een grote stad (4,7%) of in een kleine of middelgrote stad (16,5%). Voor respondenten met een herkomst buiten de EU⁺ liggen de verhoudingen anders: zij wonen vaker in een grote stad (22,2%) of in een kleine of middelgrote stad (33,9%) dan in een groot dorp (13%) of in een klein dorp of eerder op het platteland (16,3%). De respondenten afkomstig uit de EU⁺ (uitgezonderd België) nemen een tussenpositie in. De gevonden verhoudingen tussen deze drie groepen liggen in lijn met de verhoudingen zoals deze in de meest recente Woonsurvey gerapporteerd werden (Heylen & Vanderstraeten, 2019).

De verstedelijkingsgraad hangt vervolgens significant samen met alle socio-economische kenmerken. Gekeken naar verschillen in opleidingsniveau ($\chi^2(8) = 77,25$, $p < 0,001$), wonen respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs vaker in een grote stad (14,1%) en een kleine of middelgrote stad (24,8%) in vergelijking met de respondenten met een diploma hoger onderwijs (respectievelijk 7,6% en 18,5%). Voor alle opleidingsniveaus blijft 'in een klein dorp of eerder op het platteland' echter de categorie met het hoogste aandeel respondenten. Dat geldt eveneens voor de respondenten met momenteel wel of geen betaald werk. Mensen die momenteel geen betaald werk hebben, wonen echter vaker in grote steden (15,7%) of in kleine of middelgrote steden (23,9%) dan diegenen die momenteel wel betaald werk hebben (7,5% respectievelijk 19,8%) ($\chi^2(4) = 37,75$, $p < 0,001$). Dezelfde trend is er ook naargelang inkomen: hoe hoger het netto gezinskomen, hoe kleiner het aandeel respondenten dat in een grote stad respectievelijk kleine of middelgrote stad woont ($\chi^2(16) = 147,71$, $p < 0,001$).

De verstedelijkingsgraad verschilt ook naargelang de gezinssituatie. Wat dat betreft is het vooral de woonplaats van de alleenstaande ouders die opvalt, met name hun sterker stedelijk profiel. In vergelijking met intacte en samengestelde gezinnen wonen alleenstaande ouders vaker in grote steden (10,2% ten opzichte van 7,1% à 7,9%), kleine of middelgrote steden (23,6% ten opzichte van 18,5% à 19,1%) of de stadsrand (18,6% ten opzichte van 14% à 14,6%), en minder vaak in een groot dorp, een klein dorp of op het platteland ($\chi^2(8) = 32,82$, $p < 0,001$).

0,001). Voorts wonen gezinnen met drie kinderen of meer vaker in een grote stad (11,5%) dan gezinnen met een kleiner aantal kinderen (8,6% of minder; $\chi^2(12) = 21,66$, $p = 0,042$).

Het mag niet verbazen dat andere woonkenmerken ook significant samenhangen met verstedelijkingsgraad. Bijna een kwart (24,2%) van de respondenten die in een appartement, studio of kamer wonen, woont in een grote stad, bijna één op de drie (30,8%) in een kleine of middelgrote stad. Bijna de helft (46,4%) van de respondenten die in een vrijstaande woning wonen en één op de drie bewoners van een halfopen woning, woont in een klein dorp of eerder op het platteland ($\chi^2(12) = 684,52$, $p < 0,001$). Het aandeel sociale en private huurders dat woont in een grote (respectievelijk 21,8% en 15,5%) of een kleine of middelgrote stad (respectievelijk 31,4% en 30,8%) is opvallend groter dan bij de eigenaars of vruchtgebruikers (5,9% in een grote stad en 17,2% in een kleine of middelgrote stad). Het aandeel eigenaars is het grootst in de kleine dorpen of het platteland (33,8%) en in de grote dorpen (27%) ($\chi^2(8) = 189,15$, $p < 0,001$).

Tabel 1. Verstedelijkingsgraad naar achtergrondkenmerken (percentages)

Waar woont u?						
	in een grote stad	in een kleine of middelgrote stad	in de rand van een stad	in een groot dorp	in een klein dorp of eerder op het platteland	<i>n</i>
Totaal	8,3	20,2	15,1	25,1	31,3	3.274
Geslacht (n.s.)						
Leeftijd (n.s.)						
Herkomst***						
België	4,7	16,5	15,3	28,0	35,4	2.624
EU ⁺	10,1	22,0	14,5	24,6	28,8	288
niet-EU ⁺	22,2	33,9	14,6	13,0	16,3	362
Hoogst behaalde diploma***						
lager secundair onderwijs	14,1	24,8	9,0	19,5	32,6	414
hoger secundair onderwijs	5,6	20,0	13,2	25,2	35,9	873
hoger onderwijs of universiteit	7,6	18,5	17,8	27,0	29,1	1.867
Werksituatie***						
betaald werk	7,5	19,8	14,9	26,0	31,8	2.977
geen betaald werk	15,7	23,9	17,0	16,7	26,6	282

Waar woont u?						
	in een grote stad	in een kleine of middel-grote stad	in de rand van een stad	in een groot dorp	in een klein dorp of eerder op het platteland	<i>n</i>
Inkomensniveau***						
minder dan 2.000 euro	14,4	30,7	13,5	15,8	25,5	355
tussen 2.000 en 2.999 euro	12,9	24,7	15,1	19,5	27,8	496
tussen 3.000 en 3.999 euro	7,8	18,2	16,0	24,5	33,5	636
tussen 4.000 en 4.900 euro	5,5	16,3	15,3	30,6	32,4	741
5.000 euro of meer	4,4	15,2	15,8	30,9	33,6	766
Relatiestatus***						
gehuwde koppels	8,1	19,3	13,4	26,2	33,0	1.803
ongehuwde koppels	7,7	16,2	14,8	27,9	33,5	722
alleenstaande ouders	10,2	23,6	18,6	21,3	26,3	594
Gezinsvorm***						
intacte gezinnen	7,9	18,5	14,0	26,2	33,4	2.077
alleenstaande ouders	10,2	23,6	18,6	21,3	26,3	594
samengestelde gezinnen	7,1	19,1	14,6	28,5	30,7	391
Aantal kinderen*						
1 kind	8,6	18,4	15,2	25,0	32,8	964
2 kinderen	6,6	19,8	15,4	26,4	31,7	1.445
3 of meer kinderen	11,5	21,4	14,2	23,9	28,9	653
geen kinderen (meer) ²	5,1	24,6	13,6	27,1	29,7	113
Leeftijd jongste kind (n.s.)						
Woningtype***						
open bebouwing	0,7	10,2	12,9	29,9	46,4	1.290
halfopen bebouwing	2,7	18,3	16,3	29,4	33,2	825
rijwoning	14,9	30,9	19,9	19,0	15,3	716
appartement/studio of kamer	24,2	30,8	11,4	17,3	16,3	407
Eigendomsstatuut***						
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	5,9	17,2	16,1	27,0	33,8	2.649
private huurder	15,5	30,8	13,9	18,1	21,7	447
sociale huurder	21,8	31,4	6,4	17,9	22,4	126

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat)

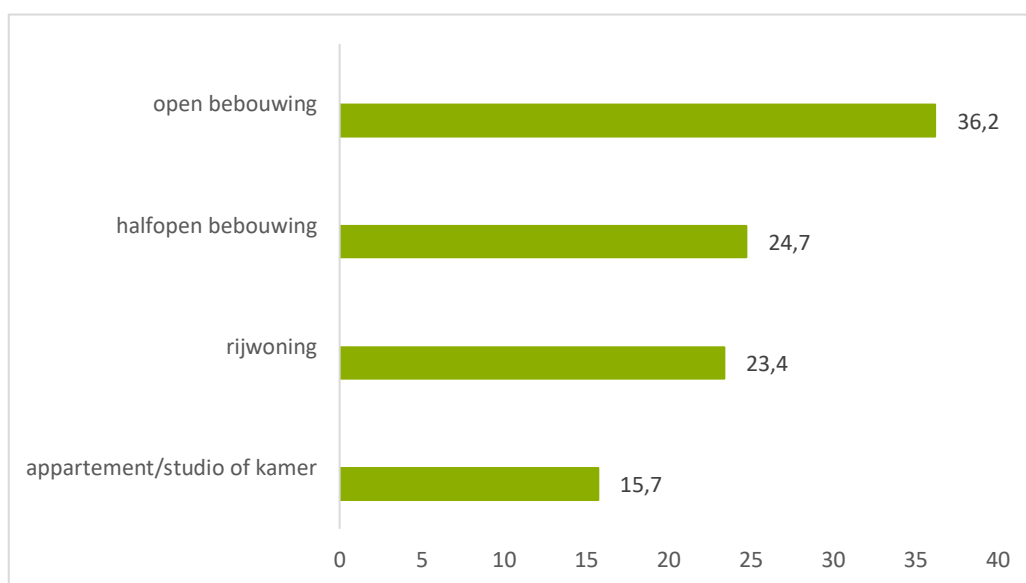
[BRON: GEZINSENQUÊTE 2021](#)

² Hier zij herinnerd aan de veranderingen die doorgevoerd werden bij het opstellen van het steekproefkader van de gezinsenquête 2021. Officieel samenwonen met kinderen vormde daarbij, in tegenstelling tot 2016, geen selectie criterium meer, waardoor onder meer ook meer legestgezinnen in de steekproef werden opgenomen (Audenaert, 2022).

2.2 WONINGTYPE

Gegevens omtrent het woningtype dat Vlaamse gezinnen bewonen, werden verkregen via de vraag ‘*In welk soort woning woont u?*’, met inbegrip van de antwoordcategorieën ‘open bebouwing (vrijstaande woning)’, ‘halfopen bebouwing’, ‘rijwoning’, ‘loft’, ‘appartement’, ‘studio of kamer’ en ‘andere’. 15,7% geeft aan te wonen in een appartement, studio of kamer³. Meer dan een derde van de respondenten (36,2%) geeft aan in een vrijstaande woning te wonen. Deze resultaten wijken af van die van de Woonsurvey 2018, volgens dewelke ongeveer een kwart van de Vlaamse huishoudens in een meergezinswoning woont. Dat verschil is opnieuw te wijten aan het verschil qua steekproefdesign; bijna de helft van de alleenstaanden (48%) woont volgens die studie immers in een meergezinswoning, terwijl dat voor koppels met kinderen en de éénoudergezinnen respectievelijk 10,6% en 19,5% bedraagt (Heylen & Vanderstraeten, 2019).

Figuur 2. Woningtype (percentages, n = 3.282)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Haast alle achtergrondkenmerken, met uitzondering van geslacht, vertonen een significante samenhang met woningtype (zie tabel 2). Om te beginnen is er een onmiskenbaar verband met leeftijd ($\chi^2(9) = 40,00$, $p < 0,001$). Hoe ouder de leeftijdscategorie, hoe groter het aandeel respondenten in de categorie die een vrijstaande woning bewoont.⁴ Respondenten jonger dan 35 jaar wonen ongeveer even vaak (28%) in een vrijstaande of een halfopen woning. Zij hebben tevens het hoogste aandeel bewoners (19,4%) in de categorie ‘appartement/studio of kamer’. Verder hebben gezinnen met een niet-EU⁺-herkomst beduidend meer bewoners in rijwoningen (29,4%) en meergezinswoningen (37,5%), in het bijzonder in vergelijking met de gezinnen van Belgische herkomst (respectievelijk 21,9% en 9,5%) ($\chi^2(6) = 358,88$, $p < 0,001$).

³ De hierna volgende cijfers houden geen rekening met de respondenten die de categorie ‘andere’ aanduiden (0,8%, $n = 26$). Ook de categorieën ‘loft’ en ‘studio of kamer’ telden slechts een beperkt aantal respondenten ($n = 4$ respectievelijk $n = 8$). Studio- en kamerbewoners werden daarom samengevoegd met de categorie van appartementsbewoners. Aangezien ‘lofts’ strikt genomen zowel één- als meergezinswoningen kunnen zijn, werden deze met het oog op eenduidigheid van de interpretatie eveneens uit de analyse weggelaten.

⁴ Hier dient wel opgemerkt te worden dat de gerealiseerde steekproef, omwille van het specifieke steekproefdesign, slechts een beperkt aantal respondenten uit de oudere leeftijdscategorieën bevat (slechts 19 respondenten zijn 65 jaar of ouder), waardoor ook effecten van het eventuele ‘downsizen’ in de woonsituatie op latere leeftijd (bv. een verhuis van een grote ééngezinwoning naar een appartement) niet in deze analyse tot uiting komen.

Socio-economisch vallen er eveneens betekenisvolle verschillen te noteren in het woningtypeprofiel van gezinnen. Het aandeel respondenten woonachtig in een vrijstaande woning neemt systematisch toe met het hoogst behaalde diploma, het aandeel respondenten in een appartement, studio of kamer systematisch af ($\chi^2(6) = 165,82$, $p < 0,001$). Het aandeel respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs dat in een meergezinswoning woont (28,2%), is bijna drie keer zo groot als dat aandeel bij de hoger opgeleiden (10,5%). Voorts wonen respondenten uit de laagste opleidingscategorie ook vaker in rijwoningen (30,9%) dan respondenten uit de andere categorieën (22%). Verder differentiëren ook werksituatie ($\chi^2(3) = 99,12$, $p < 0,001$) en inkomensniveau ($\chi^2(12) = 553,14$, $p < 0,001$) significant op woningtype. Respondenten die momenteel geen betaalde arbeid verrichten, wonen opvallend minder vaak in vrijstaande woningen (19,7%) dan andere respondenten (38%), en wonen ruim dubbel zo vaak in meergezinswoningen (33,1%) dan anderen (13,8%). Hoe lager het netto gezinsinkomen, hoe hoger het aandeel respondenten dat in een meergezinswoning woont: vier op de tien respondenten in de laagste inkomenscategorie bewonen een appartement, studio of kamer, terwijl dat in de hoogste inkomenscategorie nog geen 5% bedraagt. In die laatste categorie wonen overigens bijna zes op de tien respondenten in een vrijstaande woning, dit is vier keer zoveel als in de laagste inkomenscategorie (14,1%), en meer dan het dubbel als in de categorie 'tussen 2.000 en 2.900 euro' (23,0%).

Gekeken naar gezinskenmerken zien we dat zowel gehuwde als ongehuwde koppels het vaakst wonen in een vrijstaande woning (respectievelijk 43,5% en 36,3%). Dat ligt anders bij de alleenstaande ouders: zij wonen vaker in rijwoningen (30,6% ten opzichte van 19,7% à 24,1%) en meergezinswoningen (28,7% ten opzichte van 10,4% à 12,8%), en minder vaak in vrijstaande (20,9%) en halfopen (19,8%) woningen ($\chi^2(6) = 211,56$, $p < 0,001$). In de vergelijking tussen gezinsvormen kunnen we gelijkaardige verhoudingen vaststellen ($\chi^2(6) = 223,21$, $p < 0,001$). De intacte gezinnen wonen vaker in een vrijstaande woning (42,7%) dan in een meergezinswoning (9,7%), terwijl de verhouding voor de alleenstaande ouders omgekeerd is. De samengestelde gezinnen wonen eveneens het vaakst in een vrijstaande woning (35,4%), maar vertonen wel een iets meer gelijkmatige spreiding over de andere woningtypes. Verder hangt ook het aantal kinderen ($\chi^2(9) = 55,76$, $p < 0,001$) en de leeftijd van het jongste kind ($\chi^2(12) = 51,34$, $p < 0,001$) betekenisvol samen met woningtype. Hoe meer kinderen in het gezin, hoe meer respondenten in een vrijstaande woning wonen, en hoe minder ze in een meergezinswoning wonen. Opvallend is ook dat gezinnen die geen kinderen (meer) rekenen tot het gezin, in verhouding tot de andere groepen méér bewoners van appartementen, studio's of kamers tellen (27% ten opzichte van 13,3% onder de gezinnen met twee kinderen bijvoorbeeld). Respondenten van wie het jongste kind onder de vijf jaar is, wonen tevens vaker in een meergezinswoning (en minder vaak in een vrijstaande woning) dan de andere respondenten met kinderen. Zowel het aantal kinderen als de leeftijd van het jongste kind houden uiteraard verband met de leeftijd van de respondent: ouders met twee (19,5%) of drie (9%) kinderen vallen bijvoorbeeld minder vaak in de jongste leeftijdscategorie dan de ouders met één kind (26,5%) ($\chi^2(9) = 266,74$, $p < 0,001$), en bijna zeven op de tien respondenten waarvan het jongste kind 0-2 jaar is, zijn jonger dan 35 jaar ($\chi^2(12) = 2.466,80$, $p < 0,001$).

Zoals in de voorgaande sectie reeds werd aangestipt, is er een significante samenhang tussen de woonplaats en het woningtype.⁵ Voorts wonen de (mede-)eigenaars en vruchtgebruikers onder de bevraagde gezinnen beduidend minder vaak in meergezinswoningen (4,5%) dan sociale (45,1%) en vooral private (59,9%) huurders. In vergelijking met de huurders zijn zij veel sterker vertegenwoordigd in de open (43,2%) en halfopen (28,3%) woningen ($\chi^2(6) = 1.215,67$, $p < 0,001$).

⁵ Zie sectie 2.1 voor de statistische informatie over de testen van onafhankelijkheid tussen beide kenmerken.

Tabel 2. Woningtype naar achtergrondkenmerken (percentages)

In welk soort woning woont u?					
	open bebouwing	halfopen bebouwing	rijwoning	appartement/ studio of kamer	n
Totaal	36,2	24,7	23,4	15,7	3.282
Geslacht (n.s.)					
Leeftijd***					
jonger dan 35 jaar	27,9	28,1	24,6	19,4	550
35 - 44 jaar	34,8	26,6	23,3	15,3	1.143
45 - 54 jaar	40,0	23,1	22,8	14,1	1.176
55 jaar of ouder	42,2	18,9	23,1	15,9	413
Herkomst***					
België	42,2	26,4	21,9	9,5	2.632
EU+	32,8	21,7	23,5	22,0	290
niet-EU+	13,3	19,8	29,4	37,5	360
Hoogst behaalde diploma***					
lager secundair onderwijs	18,4	22,5	30,9	28,2	416
hoger secundair onderwijs	33,8	25,9	21,7	18,7	873
hoger onderwijs of universiteit	42,8	24,9	21,8	10,5	1.873
Werksituatie***					
betaald werk	38,0	25,3	22,9	13,8	2.985
geen betaald werk	19,7	19,0	28,2	33,1	282
Inkomensniveau***					
minder dan 2.000 euro	14,1	16,1	29,7	40,1	354
tussen 2.000 en 2.999 euro	23,0	20,5	31,6	24,9	495
tussen 3.000 en 3.999 euro	33,4	29,5	23,6	13,4	632
tussen 4.000 en 4.900 euro	42,2	30,4	21,8	5,6	748
5.000 euro of meer	57,1	23,9	14,4	4,7	772

In welk soort woning woont u?					
	open bebouwing	halfopen bebouwing	rijwoning	appartement/ studio of kamer	n
Relatiestatus***					
gehuwde koppels	43,5	26,4	19,7	10,4	1.812
ongehuwde koppels	36,3	26,8	24,1	12,8	720
alleenstaande ouders	20,9	19,8	30,6	28,7	593
Gezinsvorm***					
intacte gezinnen	42,7	27,2	20,4	9,7	2.091
alleenstaande ouders	20,9	19,8	30,6	28,7	593
samengestelde gezinnen	35,4	23,7	23,7	17,3	387
Aantal kinderen***					
1 kind	33,5	24,7	22,0	19,7	966
2 kinderen	38,3	26,5	21,9	13,3	1.449
3 of meer kinderen	39,2	22,8	27,2	10,9	656
geen kinderen (meer)	28,7	16,4	27,9	27,0	114
Leeftijd jongste kind***					
0 - 2 jaar	30,4	29,0	22,6	18,1	522
3 - 5 jaar	29,3	26,9	26,1	17,6	352
6 - 11 jaar	36,6	27,7	22,2	13,5	721
12 - 17 jaar	40,4	21,9	25,2	12,6	698
18 jaar of ouder	44,8	22,1	19,6	13,6	672
Woonplaats***					
in een grote stad	3,0	8,3	42,5	46,2	217
in een kleine of middelgrote stad	18,1	22,4	35,6	23,9	603
in de rand van een stad	30,6	26,7	30,8	11,8	487
in een groot dorp	42,7	28,9	17,6	10,8	867
in een klein dorp of eerder op het platteland	53,8	26,4	11,5	8,3	1.064
Eigendomsstatuut***					
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	43,2	28,3	24,0	4,5	2.664
private huurder	12,7	12,0	15,5	59,9	442
sociale huurder	3,3	11,1	40,5	45,1	124

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat)

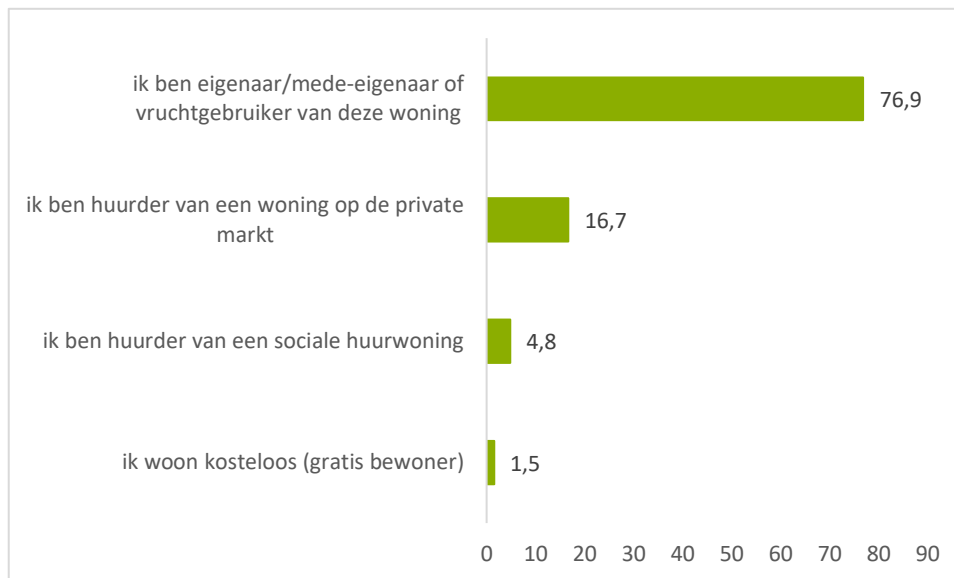
BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

2.3 EIGENDOMSSTATUUT

Informatie over het eigendomsstatuut van Vlaamse gezinnen werd concreet bekomen via de vraag *'Bent u of iemand anders van uw gezin eigenaar van deze woning of huurt u deze?'*, en bevatte volgende antwoordcategorieën: 'ik ben eigenaar/mede-eigenaar of vruchtgebruiker van deze woning', 'ik ben huurder van een woning op de private markt', 'ik ben huurder van een sociale huurwoning' en 'ik woon kosteloos (gratis bewoner)'. Zoals figuur 3 toont, is er naast de 76,9% (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers sprake van 16,7%

private huurders, 4,8% sociale huurders en een klein aandeel (1,5%) gratis bewoners. Dat aandeel eigenaars is groter dan voor de Vlaamse huishoudens meer in het algemeen (71,6%), zoals genoteerd werd op basis van de Woonsurvey 2018 (Heylen & Vanderstraeten, 2019). Een mogelijke verklaring daarvoor is het lagere aandeel eigenaars onder de alleenstaanden (55,1%), een groep die geen deel uitmaakte van de steekproef van de gezinsenquête.⁶

Figuur 3. Eigendomsstatuut (percentages, n = 3.313)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 3 toont de verdeling van eigendomsstatuut per achtergrondkenmerk⁷. Significante samenhang is er naar verschillen qua leeftijd ($\chi^2(6) = 20,99$, $p = 0,002$) en herkomst ($\chi^2(4) = 341,54$, $p < 0,001$). Respondenten jonger dan 35 jaar zijn in vergelijking met de categorieën 35-44 jaar en 45-54 jaar minder vaak (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker. Ze zijn ook sterker aanwezig op de private huurmarkt (21,2%) in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën. Ook bij de oudste leeftijdscategorie is het aandeel eigenaars wat minder groot (77,6%); hun aandeel op de sociale huurmarkt ligt hoger (6,5%) dan bij de rest, in het bijzonder ten opzichte van de jongste leeftijdscategorie (3,6%). Grotere verschillen laten zich zien op vlak van herkomst: van de respondenten van Belgische herkomst is 85,5% (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker, terwijl dat voor de respondenten met een niet-EU⁺-herkomst slechts iets meer dan de helft is (51,8%). Eén op de drie respondenten met een niet-EU-herkomst bevindt zich op de private huurmarkt, meer dan één op de zeven (14,8%) op de sociale huurmarkt.

Gegeven dat het kopen van een woning een substantiële financiële inbreng vergt, is het niet verwonderlijk dat socio-economische achtergrondkenmerken significant samenhangen met eigendomsstatuut (zie ook Heylen & Vanderstraeten, 2019). Des te hoger het hoogst behaalde diploma, des te groter het aandeel (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers: 87,1% van de hoger opgeleiden is (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker, tegenover 55,6%

⁶ Op basis van de gezinsenquête van 2016 noteerden Audenaert en Van Lancker (2018) een aandeel van 82,6% (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers en 15,7% huurders onder de Vlaamse gezinnen met kinderen. De overige 1,7% gaf aan kosteloos te wonen. Aangezien in 2021 het selecteren van de steekproefpersonen gebeurde op basis van andere criteria (zie inleiding en zie Audenaert, 2022), kunnen de actuele cijfers niet één-op-één vergeleken worden met die van 2016. Op basis van de weegvariabele die daarvoor corrigeert (Audenaert, 2022), zijn er in 2021 80,1% (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers, 18,6% huurders en 1,3% kosteloze bewoners.

⁷ Voor deze analyses werd geen rekening gehouden met de kleinere groep van kosteloze bewoners ($n = 46$), waardoor ook de verdeling over de andere categorieën licht wijzigt ten opzichte van de cijfers gepresenteerd in figuur 3.

van de respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs. Van de respondenten in deze laagste opleidingscategorie huurt 28,5% privaat en 15,9% sociaal. Hun aandeel in beide huurmarktsegmenten is aanzienlijk hoger dan het aandeel van de anderen in deze segmenten ($\chi^2(4) = 300,55$, $p < 0,001$). Bij degenen die geen betaald werk hebben is het aandeel sociale huurders nog licht hoger (17,5%; $\chi^2(2) = 176,57$, $p < 0,001$). Het aandeel (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers stijgt voorts met het netto gezinsinkomen ($\chi^2(8) = 698,41$, $p < 0,001$): in de laagste inkomenscategorie is 41,9% van de respondenten (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker, vanaf een inkomen meer dan 3.000 euro gaat het om het dubbele of meer. Meer dan één op drie respondenten in deze laagste inkomenscategorie huurt op de private huurmarkt, meer dan één op vijf op de sociale huurmarkt.

Naar relatiestatus zien we vooral dat er onder de alleenstaande ouders een lager aandeel (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers zijn (57,2%; $\chi^2(4) = 269,70$, $p < 0,001$). Onder de gehuwde koppels zijn er dat 86,6%, onder de ongehuwde koppels 81,5%, wat mogelijk te wijten is aan het iets jongere leeftijdsprofiel van de ongehuwde koppels ten opzichte van de gehuwde koppels ($\chi^2(6) = 235,88$, $p < 0,001$). Van de intacte gezinnen zijn er 88,1% (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers, wat eveneens beduidend meer is dan bij de alleenstaande ouders, maar ook dan bij de samengestelde gezinnen (72,6%). Samengestelde gezinnen huren vaker op de private huurmarkt (25,1%) dan de intacte gezinnen (9,3%), maar minder vaak dan de alleenstaande ouders (31,9%; $\chi^2(4) = 323,40$, $p < 0,001$). Van de alleenstaande ouders huurt bijna één op drie privaat, meer dan één op tien sociaal; zowel naar relatiestatus als gezinsvorm zijn zij de groep die het vaakst privaat en sociaal huren. Het aandeel (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers stijgt tevens met het aantal kinderen in het gezin, maar dit slechts tot twee kinderen ($\chi^2(6) = 39,16$, $p < 0,001$): de lichte afname vanaf 'drie kinderen en meer' (80,3% ten opzichte van 81,4% bij respondenten met twee kinderen) wordt vooral gecompenseerd door een iets hogere aanwezigheid op de sociale huurmarkt (5,0%). Nadere analyse leert echter dat het kantelpunt eerder ligt op '4 kinderen en meer' (niet opgenomen in tabel 3; $\chi^2(8) = 65,42$, $p < 0,001$): van gezinnen met drie kinderen is dan nog 83,5% (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker, terwijl dat bij de nog grotere gezinnen slechts 71,7% is. 11,6% van deze laatste groep huurt sociaal.

Tabel 3. Eigendomsstatuut naar achtergrondkenmerken (percentages)

Bent u of iemand anders van het gezin, eigenaar van deze woning of huurt u deze?				
	(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	private huurder	sociale huurder	n
Totaal	78,1	17,0	4,8	3.267
Geslacht (n.s.)				
Leeftijd**				
jonger dan 35 jaar	75,1	21,2	3,6	538
35 - 44 jaar	78,9	17,3	3,8	1.132
45 - 54 jaar	79,0	14,9	6,2	1.188
55 jaar of ouder	77,6	15,8	6,5	409
Herkomst***				
België	85,5	11,8	2,7	2.619
EU+	71,8	24,5	3,7	286
niet-EU+	51,8	33,4	14,8	362

Bent u of iemand anders van het gezin, eigenaar van deze woning of huurt u deze?				
	(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	private huurder	sociale huurder	n
Hoogst behaalde diploma***				
lager secundair onderwijs	55,6	28,5	15,9	413
hoger secundair onderwijs	73,8	20,7	5,5	861
hoger onderwijs of universiteit	87,1	11,6	1,3	1.871
Werksituatie***				
betaald werk	80,9	15,5	3,6	2.970
geen betaald werk	51,5	31,0	17,5	281
Inkomensniveau***				
minder dan 2.000 euro	41,9	35,6	22,5	349
tussen 2.000 en 2.999 euro	65,7	28,3	6,0	497
tussen 3.000 en 3.999 euro	80,7	18,1	1,3	629
tussen 4.000 en 4.900 euro	91,4	7,7	0,9	740
5.000 euro of meer	95,5	4,3	0,3	768
Relatiestatus***				
gehuwde koppels	86,6	10,1	3,2	1.818
ongetrouwde koppels	81,5	16,8	1,7	701
alleenstaande ouders	57,2	31,9	10,9	591
Gezinsvorm***				
intacte gezinnen	88,1	9,3	2,5	2.088
alleenstaande ouders	57,2	31,9	10,9	591
samengestelde gezinnen	72,6	25,1	2,3	378
Aantal kinderen***				
1 kind	75,6	19,1	5,3	956
2 kinderen	81,4	15,1	3,5	1.442
3 of meer kinderen	80,3	14,7	5,0	659
geen kinderen (meer)	59,8	31,6	8,5	110
Leeftijd jongste kind (n.s.)				
Woonplaats***				
in een grote stad	55,6	31,7	12,7	218
in een kleine of middelgrote stad	66,5	26,0	7,5	597
in de rand van een stad	82,4	15,5	2,0	487
in een groot dorp	84,2	12,3	3,5	859
in een klein dorp of eerder op het platteland	84,6	11,9	3,5	1.061
Woningtype***				
open bebouwing	93,6	5,9	0,4	1.292
halfopen bebouwing	89,7	8,2	2,1	820
rijwoning	80,6	11,2	8,2	712
appartement/studio of kamer	22,3	64,1	13,6	406

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat)

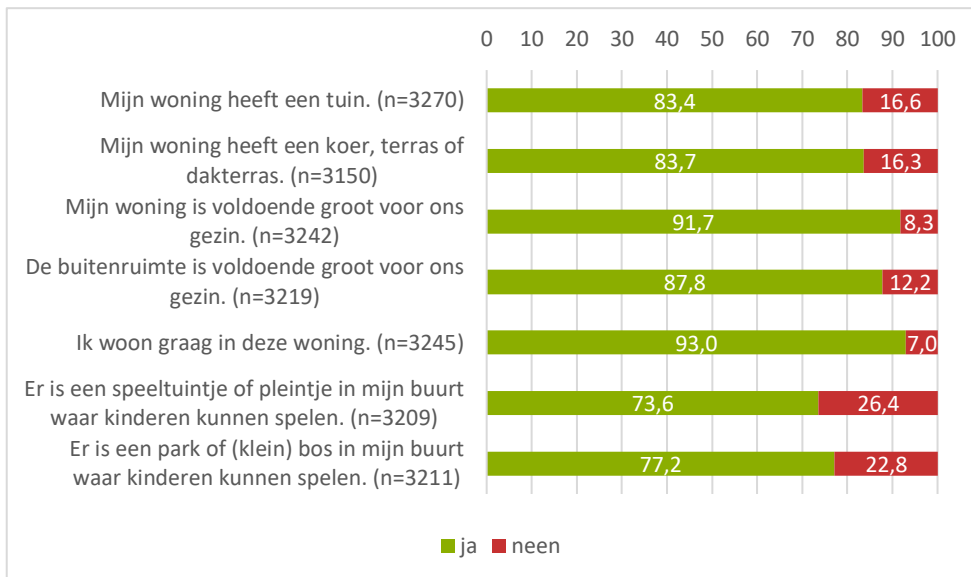
BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

2.4 WOONKWALITEIT

In de gezinsenquête 2021 werden een aantal vragen opgenomen die peilen naar (de beleving van) de woonkwaliteit. De bevroegde parameters betreffen de toegang tot private buitenruimte, toegang tot publieke voorzieningen voor spelende kinderen, de tevredenheid over de woning in het algemeen, over de grootte van de woning en de grootte van de buitenruimte. Deze parameters werden bevroegd via de vraag '*Zijn de volgende kenmerken van toepassing op uw woning?*' met telkens een 'ja' of 'neen' als antwoordmogelijkheid. De exacte formulering van de items is terug te vinden in figuur 4.

Ruim meer dan acht op de tien respondenten geven aan dat de eigen woning een tuin heeft of een koer, terras of dakterras. 77,2% en 73,6% zegt in de buurt een park of (klein) bos respectievelijk een speeltuintje te hebben waar kinderen kunnen spelen. Dat betekent echter dat toch ongeveer een kwart van de gezinnen in Vlaanderen geen publieke buiten(speel)ruimte in de buurt heeft. De algemene tevredenheid over de eigen woning is echter groot: 93% geeft aan graag in de woning te wonen. Verder zijn respondenten iets vaker tevreden over de grootte van de woning zelf (91,7%) dan over de grootte van de buitenruimte (87,8%).

Figuur 4. Woonkwaliteit (percentages)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Met het oog op de interpretatie van deze cijfers dienen echter een drietal kanttekeningen gemaakt te worden. Ten eerste laten de gegevens niet toe om mogelijks andere cruciale kenmerken van de woning of de woonomgeving (naast verstedelijkingsgraad en woningtype) mee in rekening te brengen als factoren die verschillen in beleving mee structureren omdat deze niet zijn bevroegd (bv. leeftijd van de woning, andere kwaliteitskenmerken van de woning, sociaal en ruimtelijk profiel van de buurt, enz.). Ten tweede, en daar nauw bij aansluitend, is het om die reden ook niet mogelijk om op basis van een beperkt aantal parameters de doorslaggevende factor voor het wel of niet graag wonen in de woning precies te achterhalen. Hoe zwaar ruimtelijke kenmerken en ruimtelijke beleving doorwegen in de globale waardering van de eigen woonsituatie, dient daarom strikt genomen in het midden gelaten te worden. Ten derde kunnen we uit de resultaten niet afleiden in welke mate de beleving van woonkwaliteit terug te voeren valt op ervaringen die specifiek zijn voor de periode van de COVID-19-pandemie. In welke mate men woninggrootte of grootte van buitenruimtes voldoende acht, zijn bij uitstek immers vragen die mogelijks zeer specifiek vanuit deze crisiservaringen werden beantwoord (of niet: in de vraagstelling werden deze parameters niet expliciet gelinkt aan de coronacrisis, zoals

wel gebeurde in de Grote Coronastudie (Dreesen & Heylen, 2021)). Hoe zulke belevingen met de crisis meevolueren, dient voorwerp te zijn van toekomstig onderzoek.

2.4.1 Private buitenruimte naar achtergrondkenmerken

De globale cijfers inzake woonkwaliteit maskeren echter - soms zelfs grote - verschillen volgens achtergrondkenmerken, zoals vast te stellen is in tabel 4⁸. Toegang tot private buitenruimte is opvallend lager voor respondenten met een herkomst buiten de EU+: van hen hebben iets meer dan zes op de tien een tuin, terwijl dit bijna negen op de tien is bij de respondenten van Belgische herkomst ($\chi^2(2) = 249,44$, $p < 0,001$). De verhoudingen liggen zeer gelijkaardig wat betreft de aanwezigheid van een koer, terras of dakterras ($\chi^2(2) = 240,72$, $p < 0,001$).

Ook socio-economische kenmerken doen ertoe. Van de hoger opgeleiden hebben bijna negen op de tien toegang tot een tuin of tot een koer, terras of dakterras; onder respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs is dat telkens slechts om en bij de zeven op de tien (tuin: $\chi^2(2) = 107,07$, $p < 0,001$; koer, terras of dakterras: $\chi^2(2) = 85,81$, $p < 0,001$). Verder beschikken respondenten zonder betaald werk minder vaak over private buitenruimte dan respondenten met betaald werk (tuin: $\chi^2(1) = 90,14$, $p < 0,001$; koer, terras of dakterras: $\chi^2(1) = 40,28$, $p < 0,001$), en neemt het aandeel respondenten met toegang tot private buitenruimte ook toe met het inkomensniveau (tuin: $\chi^2(4) = 350,81$, $p < 0,001$; koer, terras of dakterras: $\chi^2(4) = 114,07$, $p < 0,001$): van de respondenten met een netto gezinsinkomen onder de 2.000 euro heeft 57,9% een tuin, 68,3% een koer, terras of dakterras, in vergelijking met respectievelijk 94,6% en 90,8% in de hoogste inkomenscategorie. Dit houdt uiteraard verband met het feit dat lagere inkomenscategorieën een groter aandeel bewoners van meergezinswoningen en rijwoningen tellen, net als de lager opgeleiden en niet-werkenden (zie sectie 2.2).

Alleenstaande ouders hebben minder vaak een tuin (70,4%) dan gehuwde (88,5%) en ongehuwde koppels (86,2%) ($\chi^2(2) = 118,75$, $p < 0,001$), en ook minder vaak dan intacte (89,1%) en samengestelde (82,4%) gezinnen ($\chi^2(2) = 129,97$, $p < 0,001$). De verschillen volgens gezinsvorm zijn echter kleiner voor de aanwezigheid van een koer, terras of dakterras ($\chi^2(2) = 6,37$, $p = 0,041$), wat vermoedelijk te wijten is aan het hogere aandeel bewoners van rijhuizen en meergezinswoningen onder alleenstaande ouders. Met het aantal kinderen neemt het aandeel respondenten toe dat aangeeft te beschikken over een tuin ($\chi^2(3) = 29,80$, $p < 0,001$): bij respondenten zonder kinderen is dat 71,7%, bij respondenten met drie kinderen of meer 87,1%.

Ook de woonkenmerken hangen, niet onverwacht, samen met toegang tot private buitenruimte. Respondenten uit grootstedelijke contexten beschikken veel minder vaak over een tuin (41,8%) dan dorps- of plattelandsbewoners (circa 90%; $\chi^2(4) = 443,00$, $p < 0,001$); ze beschikken weliswaar vaker over een koer, terras of dakterras (67,6%) dan over een tuin, zij het ook in mindere mate dan de andere groepen ($\chi^2(4) = 71,96$, $p < 0,001$). Van de bewoners van appartementen, studio's of kamers heeft 16,6% toegang tot een tuin, 72,2% wel tot een koer, terras of dakterras; bij bewoners van vrijstaande woningen liggen deze aandelen vanzelfsprekend veel hoger (respectievelijk 98,8% en 88,9%; tuin: $\chi^2(3) = 1.884,45$, $p < 0,001$; koer, terras of dakterras: $\chi^2(3) = 81,76$, $p < 0,001$). Opvallend daarbij is echter wel dat 27,8% van de bewoners van meergezinswoningen niet over een koer, terras of dakterras beschikt. Private huurders hebben weliswaar minder toegang tot een tuin (43,7%) dan sociale huurders (55,2%) en (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers (93,2%) ($\chi^2(2) = 856,53$, $p < 0,001$), maar beschikken vaker over een koer, terras of dakterras (73%) dan sociale huurders (59,2%) ($\chi^2(2) = 132,07$, $p < 0,001$).

⁸ Uitgebreidere tabellen met inbegrip van de ongewogen aantallen respondenten per categorie zijn raadpleegbaar in bijlage 1.

Bijkomende analyses leerden dat bepaalde groepen significant vaker aangaven over geen van beide vormen van private buitenruimte te beschikken (d.w.z. noch in de vorm van een tuin, noch in de vorm van een koer, terras of dakterras). Het gaat daarbij voornamelijk om respondenten met een herkomst buiten de EU+ (24,8%; $\chi^2(2) = 291,12$, $p < 0,001$), met een diploma lager secundair onderwijs (12,7%; $\chi^2(2) = 103,39$, $p < 0,001$), met een gezinsinkomen minder dan 2.000 euro (16,4%; $\chi^2(4) = 188,05$, $p < 0,001$), grootstedelijke respondenten (22%; $\chi^2(4) = 250,59$, $p < 0,001$), bewoners van appartementen, studio's of kamers (24,6%; $\chi^2(3) = 576,22$, $p < 0,001$) en private (17,4%) en sociale (16,4%) huurders ($\chi^2(2) = 336,31$, $p < 0,001$).

2.4.2 Publieke ontspanningsvoorzieningen in de buurt naar achtergrondkenmerken

Vrouwen signaleren iets vaker (75%) dan mannen (71,9%) een speeltuintje of pleintje in de buurt te hebben ($\chi^2(1) = 3,92$, $p = 0,048$). Zowel toegang tot een speeltuintje als toegang tot een park of bos in de buurt wordt minder vaak gesignaleerd door oudere dan door jongere respondenten ($\chi^2(3) = 18,14$, $p < 0,001$ respectievelijk $\chi^2(3) = 9,98$, $p = 0,019$). Verschillen vinden we tevens met betrekking tot de verschillende inkomenscategorieën: respondenten met een inkomen van onder de 2.000 euro geven beduidend minder vaak aan een park of bos in de buurt te hebben (70,5%) dan mensen wiens inkomen 3.000 euro of meer bedraagt (78,6% of hoger; $\chi^2(4) = 15,39$, $p = 0,004$). Hetzelfde geldt voor de respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs (72,5%, in vergelijking met 80,3% onder de hoger opgeleiden; $\chi^2(2) = 22,32$, $p < 0,001$). Respondenten zonder betaald werk hebben dan weer minder vaak toegang tot een speeltuintje of pleintje in de buurt (66,3%) dan mensen die wel betaald werk verrichten (74,3%) ($\chi^2(1) = 8,66$, $p = 0,003$).

Verschillen qua relatiestatus en gezinsvorm hangen samen met de aanwezigheid van een park of bos in de buurt ($\chi^2(2) = 7,17$, $p = 0,028$ respectievelijk $\chi^2(2) = 7,22$, $p = 0,027$), het aantal kinderen en de leeftijd van het jongste kind veeleer met de aanwezigheid van een speeltuintje of pleintje in de buurt ($\chi^2(3) = 8,55$, $p = 0,036$ respectievelijk $\chi^2(4) = 22,49$, $p < 0,001$). Alleenstaande ouders (zowel bekeken op het niveau van relatiestatus als gezinsvorm) signaleren minder frequent de aanwezigheid van een park of bos in de buurt (73,3% ten opzichte van 78% à 78,5%), en dit ondanks hun iets meer stedelijk profiel in vergelijking met de andere relatietypes en gezinsvormen (cf. infra). Voorts zeggen gezinnen waarvan het jongste kind 3 tot 5 jaar is het vaakst een speeltuintje of pleintje in de buurt te hebben (79,7%), zeker in vergelijking met de gezinnen waarvan het jongste kind 18 jaar of ouder is (68,8%). Het aandeel respondenten dat zegt een speeltuintje of pleintje in de buurt te hebben, neemt tevens toe met het aantal kinderen.

Eerder onderzoek toonde al aan dat inwoners van grote steden vaker publieke ontspanningsruimte in de buurt hebben (Heylen & Vanderstraeten, 2019). We zien dat dit voor gezinnen alvast ook duidelijk het geval is wat betreft de aanwezigheid van een speeltuintje of pleintje ($\chi^2(4) = 51,62$, $p < 0,001$): 86,6% van de inwoners in grootstedelijke gebieden signaleert dit soort voorzieningen in de buurt, tegenover 71,7% van de inwoners van grote dorpen en 67,5% van de inwoners van kleine dorpen of het platteland. De aanwezigheid van een park of bos wordt ook vaker gerapporteerd in grote steden (80,5%) en vooral in de rand van de stad (82,3%) dan in kleine dorpen en het platteland (73,5%) ($\chi^2(4) = 16,53$, $p = 0,002$). Naar woningtype zien we een grotere toegankelijkheid van speeltuintjes of pleintjes ($\chi^2(3) = 100,87$, $p < 0,001$) én van een park of bos ($\chi^2(3) = 8,70$, $p = 0,034$) bij de bewoners van rijhuizen (84,6% respectievelijk 80,7%) dan bij de bewoners van andere woningtypes. Opvallend is wel dat de bewoners van appartementen, studio's of kamers het minst vaak aanduiden zulke publieke ontspanningsvoorzieningen in de buurt te hebben (75% en 74,6% voor een speeltuintje of pleintje respectievelijk een park of bos), ondanks het feit dat ongeveer een kwart (24,2%) van alle bewoners van meergezinswoningen in een grote stad woont (zie sectie 2.1). Verschillen situeren zich tot slot ook op vlak van eigendomsstatuut. Toegang tot een speeltuintje of pleintje wordt minder vermeld door de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers (73,7%) en vooral minder ook door de private huurders (71,8%) dan door de sociale huurders (82,8%) ($\chi^2(2) = 7,17$, $p = 0,028$), wat mogelijk wijst op de uitdrukkelijke aandacht die in het kader van sociale huisvestingsprojecten gegeven wordt aan het voorzien van gemeenschappelijke buiten(speel)ruimte. Anderzijds betekent dit ook dat zelfs binnen deze groep nog meer dan 17% geen dergelijke

voorzieningen in de buurt signaleert. Inzake de toegang tot een park of bos in de buurt liggen de verhoudingen enigszins anders ($\chi^2(2) = 6,18$, $p = 0,045$): hier zijn het vooral de sociale huurders die dit minder vaak in hun buurt zeggen te hebben (70,7%), in het bijzonder in vergelijking met de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers (78,1%).

2.4.3 Woontevredenheid naar achtergrondkenmerken

Ondanks de vaststelling dat veruit de meeste respondenten graag in hun woning wonen (93%), zien we ook op dit punt opvallende verschillen tussen groepen. De jongste leeftijdscategorie (jonger dan 35 jaar) is zowel minder vaak tevreden in het algemeen (89,9%; $\chi^2(3) = 12,74$, $p = 0,005$), minder vaak tevreden over de grootte van de woning voor het gezin (88,6%; $\chi^2(3) = 15,11$, $p = 0,002$) als minder vaak tevreden over de grootte van de buitenruimte (84,1%; $\chi^2(3) = 19,89$, $p < 0,001$) in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën. Mogelijk hangt dit samen met het feit dat de jongste leeftijdscategorie ook de meeste bewoners van appartementen, studio's of kamers telt (zie sectie 2.2), wat het woningtype is met het kleinste aandeel tevredenen (cfr. infra). Voor het overige neemt het aandeel respondenten dat wel tevreden is op elk van de drie punten toe met de leeftijd. Naar herkomst zien we nog grotere verschillen: van de respondenten met een niet-EU⁺-herkomst is slechts 79,9% tevreden over de woning in het algemeen, tegenover 95,9% van de respondenten met een Belgische herkomst ($\chi^2(2) = 174,69$, $p < 0,001$). Ook de grootte van de woning ($\chi^2(2) = 297,33$, $p < 0,001$) en de grootte van de buitenruimte ($\chi^2(2) = 198,34$, $p < 0,001$) vinden ze minder vaak voldoende dan de respondenten van Belgische herkomst of van een herkomst uit een ander land binnen de EU⁺.

Er valt tevens een sterke socio-economische differentiatie met betrekking tot de drie woontevredenheidsparameters te noteren. Van de respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs zegt 83,9% graag te wonen in de woning, tegenover 95,8% van de hoger opgeleiden ($\chi^2(2) = 79,81$, $p < 0,001$). Ook de grootte van de woning ($\chi^2(2) = 106,47$, $p < 0,001$) en de buitenruimte ($\chi^2(2) = 47,94$, $p < 0,001$) vinden zij minder vaak voldoende dan respondenten met een hoger opleidingsniveau. Voor de grootte van de woning bedraagt het verschil met het hoogste opleidingsniveau bijna 15 procentpunten; bijna één op de vijf van de laagste opleidingscategorie geeft aan de woning niet voldoende groot te vinden. Verschillen in werksituatie zijn het meest uitgesproken voor de tevredenheid over de grootte van de buitenruimte: bijna negen op de tien werkende respondenten achten de buitenruimte voldoende groot tegenover iets meer dan zeven op de tien onder de respondenten zonder betaald werk ($\chi^2(1) = 76,20$, $p < 0,001$). In deze dimensie zijn vooral echter de verschillen tussen de inkomensniveaus het meest frappant: 68,2% van de respondenten met een netto gezinsinkomen van minder dan 2.000 euro is hierover tevreden, tegenover 94,0% onder de respondenten met 5.000 euro of meer ($\chi^2(4) = 200,82$, $p < 0,001$). Een systematische toename van het aandeel tevreden respondenten met een stijging van het inkomensniveau zien we eveneens op de andere parameters (grootte van de woning: $\chi^2(4) = 191,14$, $p < 0,001$; graag wonen in de woning: $\chi^2(4) = 180,97$, $p < 0,001$). Van de laagste inkomenscategorie woont één op de vijf niet graag in de woning, een kwart vindt de grootte van de woning niet voldoende.

Gekeken naar de gezinskenmerken, vallen eerst en vooral de verschillen van de alleenstaande ouders ten opzichte van de andere categorieën op. Zij wonen minder vaak graag in de woning dan gehuwde of ongehuwde koppels ($\chi^2(2) = 28,28$, $p < 0,001$), alsook ten opzichte van intacte of samengestelde gezinnen ($\chi^2(2) = 29,70$, $p < 0,001$). Een groter verschil nog zien we met betrekking tot de tevredenheid over de grootte van de buitenruimte: die zit op 81% voor de alleenstaande ouders, terwijl dat voor de andere types tussen 87% en 91% bedraagt (relatiestatus: $\chi^2(2) = 39,56$, $p < 0,001$; gezinsvorm: $\chi^2(2) = 34,97$, $p < 0,001$). Verschillen in tevredenheid over de grootte van de woning zelf zijn weliswaar kleiner, maar nog steeds betekenisvol (relatiestatus: $\chi^2(2) = 19,91$, $p < 0,001$; gezinsvorm: $\chi^2(2) = 18,03$, $p < 0,001$). Een 13% van de alleenstaande ouders vindt de eigen woning niet voldoende groot voor het gezin. Bij de andere categorieën is dat 7 à 8%. Een Pearson Chi-kwadraat test werd afzonderlijk uitgevoerd om ook de samenhang van de woontevredenheidsparameters met geslachtsverschillen tussen alleenstaande ouders te toetsen; deze samenhang bleek echter niet significant ($\chi^2(1) = 0,04$, $p = 0,834$). Anderzijds konden we op basis van deze gegevens ook geen sterke bewijzen vinden voor de bevinding van

Pasteels et al. (2015) dat vooral samengestelde gezinnen hun woning niet voldoende groot vinden⁹. Het aantal kinderen hangt enkel betekenisvol samen met de tevredenheid over de grootte van de woning zelf: hoe groter het aantal kinderen, hoe minder vaak respondenten aangeven dat hun woning voldoende groot is ($\chi^2(3) = 29,04$, $p < 0,001$). Rekent men geen kinderen meer tot het gezin, ligt deze tevredenheid op 98,2%. Bij drie kinderen of meer is dat 87%. Hierbij dient opnieuw opgemerkt te worden dat het vooral de categorie '4 kinderen of meer' is (niet opgenomen in tabel 4), die de tevredenheid voor deze groep naar omlaag haalt. Een kruistabel mét deze categorie situeert de tevredenheid van de groep met drie kinderen op 91%, die van de groep met vier kinderen of meer op 75,6% ($\chi^2(4) = 67,43$, $p < 0,001$). Brengen we deze groep afzonderlijk in rekening, dan verschijnt overigens ook een significante samenhang met het al dan niet graag wonen in de woning: terwijl gezinnen met drie kinderen in 93,2% van de gevallen graag wonen in de woning, is dat voor de gezinnen met vier kinderen of meer slechts 84,5% ($\chi^2(4) = 22,15$, $p < 0,001$). We herinneren er echter aan dat de gezinnen met vier kinderen of meer in de gerealiseerde steekproef ook een sterkere vertegenwoordiging kennen op de sociale huurmarkt in vergelijking met de andere gezinnen, en ook minder vaak (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker zijn in vergelijking met de gezinnen van een tot drie kinderen (zie sectie 2.3). Tenslotte zien we ook een significante samenhang van de tevredenheidsparameters met de leeftijd van het jongste kind: ouders waarvan het jongste kind al wat ouder is, geven vaker aan graag te wonen in de woning ($\chi^2(4) = 29,94$, $p < 0,001$), de woning voldoende groot te vinden ($\chi^2(4) = 39,84$, $p < 0,001$) en de buitenruimte voldoende groot te vinden ($\chi^2(4) = 43,46$, $p < 0,001$) dan de ouders met een jongste kind in de jongere leeftijdscategorieën.

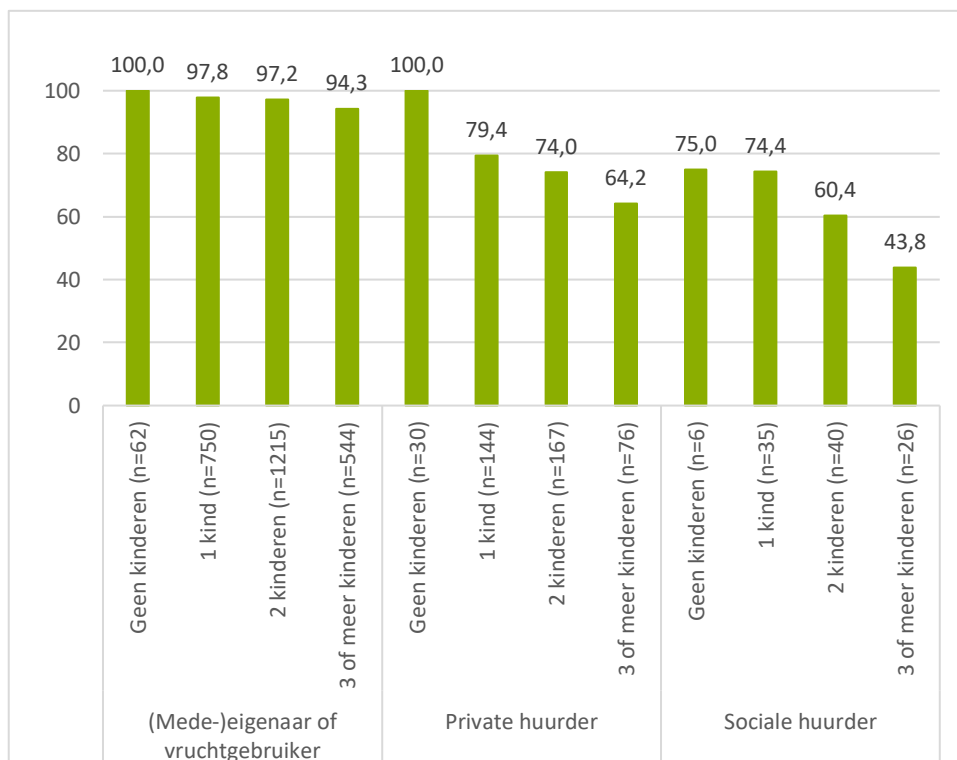
Hoe meer stedelijk respondenten wonen, hoe minder vaak ze een positief antwoord geven op de drie tevredenheidsvragen. Van de inwoners van een grote stad signaleert 79,2% graag in de woning te wonen (tegenover 97,3% van de grote dorpen en 95,4% van de kleine dorpen en het platteland; $\chi^2(4) = 137,37$, $p < 0,001$), 77% de woning voldoende groot te vinden voor het gezin (tegenover 95,4% van de inwoners van kleine dorpen of het platteland; $\chi^2(4) = 127,48$, $p < 0,001$), en slechts 59,6% de buitenruimte voldoende groot te vinden (tegenover 94,4% van inwoners van kleine dorpen of het platteland; $\chi^2(4) = 276,17$, $p < 0,001$). Verder zijn er vooral bij de bewoners van open en halfopen bebouwingen erg hoge aandelen tevreden respondenten (95% of meer over alle drie de parameters heen beschouwd), in het bijzonder in vergelijking met de bewoners van appartementen, studio's of kamers. Van deze laatste groep woont 72% graag in de woning ($\chi^2(3) = 412,55$, $p < 0,001$), is 69,4% tevreden over de grootte van de woning ($\chi^2(3) = 415,07$, $p < 0,001$) en vindt amper 48,7% dat de buitenruimte voldoende groot is voor het gezin ($\chi^2(3) = 827,86$, $p < 0,001$). Niet opgenomen in de tabel, maar wel opvallend is bovendien dat 36,7% van de grootstedelijke bewoners en 46,5% van de bewoners van meergezinswoningen mét een koer, terras of dakterras ($n = 141$ respectievelijk $n = 295$) aangeven de grootte van de buitenruimte niet voldoende te vinden.

Verschillen naar eigendomsstatuut, tenslotte, gaan eveneens betekenisvol gepaard met verschillen in tevredenheid. (Mede-)eigenaars of vruchtgebruikers zijn veruit het vaakst tevreden (94% of meer voor elk van de drie parameters). Het aandeel private en sociale huurders dat graag in de woning woont, ligt sterk lager (respectievelijk 76,6% en 72,6%; $\chi^2(2) = 397,01$, $p < 0,001$). Het verschil ten opzichte van de (mede-)eigenaars inzake de tevredenheid over de grootte van de buitenruimte is iets sterker uitgesproken bij de private huurders (63,8% positief; $\chi^2(2) = 412,82$, $p < 0,001$), wat steek houdt gegeven hun sterkere vertegenwoordiging in de markt van de meergezinswoningen. Inzake de tevredenheid over de grootte van de woning zelf, echter, is het verschil ten opzichte van de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers groter bij de sociale huurders (64,6%; $\chi^2(2) = 398,20$, $p < 0,001$). Ongeveer één op vier private huurders en één op drie sociale huurders vindt de woning niet groot genoeg voor het gezin.

⁹ Hier dient echter rekening gehouden te worden met verschillen in de indeling van de leeftijdscategorieën, alsook met verschillen op het niveau van de vraagstelling.

Er werd tevens bekeken hoe tevredenheid over de woninggrootte varieert met het aantal kinderen voor elk woningmarktsegment (zie figuur 5). Het verschil bij de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers is significant, maar eerder beperkt ($\chi^2(3) = 15,56$, $p = 0,001$) in vergelijking met de andere deelmarkten. Vanaf drie kinderen zegt bijna één op de drie private huurders dat de woning niet groot genoeg is voor het gezin, ten opzichte van 'slechts' 21% van de private huurders met één kind bijvoorbeeld ($\chi^2(3) = 7,95$, $p < 0,001$). Ook de verschillen onder de sociale huurders zijn opvallend ($p = 0,042$ op basis van de Fisher-Freeman-Halton exact test), maar moeten gegeven de kleinere aantallen met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Figuur 5. Woninggrootte voldoende voor het gezin, naar eigendomsstatuut en aantal kinderen (percentages)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 4. Beleving woonkwaliteit naar achtergrondkenmerken (percentages)

	tuin	koer, terras of dakterras	woning voldoende	buitenruimte voldoende	woon graag in deze woning	Speeltuintje of pleintje	park of (klein) bos
Totaal	83,4	83,7	91,7	87,8	93,0	73,6	77,2
Geslacht	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	*	n.s.
mannen						71,9	
vrouwen						75,0	
Leeftijd	n.s.	n.s.	**	***	**	***	*
jonger dan 35 jaar			88,6	84,1	89,9	78,1	79,2
35 - 44 jaar			90,9	86,4	93,1	75,5	79,4
45 - 54 jaar			93,4	90,1	94,0	70,9	74,4
55 jaar of ouder			93,9	91,3	95,0	68,3	75,4
Herkomst	***	***	***	***	***	n.s.	n.s.
België	89,1	89,7	95,9	91,8	95,9		
EU⁺	80,2	76,4	92,7	88,1	93,4		
niet-EU⁺	61,2	62,7	73,0	69,2	79,7		
Hoogst behaalde diploma	***	***	***	***	***	n.s.	***
lager secundair onderwijs	69,2	69,9	80,7	78,4	83,9		72,5
hoger secundair onderwijs	80,8	83,1	91,0	88,0	92,6		73,4
hoger onderwijs of universiteit	88,6	87,9	95,4	90,4	95,8		80,3
Werksituatie	***	***	***	***	***	**	n.s.
betaald werk	85,5	85,0	92,9	89,5	93,9	74,3	
geen betaald werk	64,1	70,3	79,7	71,7	83,7	66,3	
Inkomensniveau	***	***	***	***	***	n.s.	**
minder dan 2.000 euro	57,9	68,3	75,6	68,2	79,9		70,5
tussen 2.000 en 2.999 euro	72,5	78,7	89,1	83,4	88,2		74,9
tussen 3.000 en 3.999 euro	86,3	84,9	93,6	89,0	94,8		79,3
tussen 4.000 en 4.900 euro	92,9	88,3	95,8	94,5	97,7		79,0
5.000 euro of meer	94,6	90,8	97,5	94,0	98,3		78,6
Relatiestatus	***	n.s.	***	***	***	n.s.	*
gehuwde koppels	88,5		92,9	90,7	94,3		78,1
ongehuwde koppels	86,2		92,7	87,1	94,4		78,5
alleenstaande ouders	70,4		87,4	81,0	88,6		73,3
Gezinsvorm	***	*	***	***	***	n.s.	*
intacte gezinnen	89,1	85,0	92,7	89,8	94,8		78,3
alleenstaande ouders	70,4	80,8	87,4	81,0	88,6		73,3
samengestelde gezinnen	82,4	83,6	92,3	88,4	93,3		78,0

	tuin	koer, terras of dakterras	woning voldoende groot	buitenruimte voldoende groot	woon graag in deze woning	Speeltuintje of pleintje	park of (klein) bos
Aantal kinderen	***	n.s.	***	n.s.	n.s.	*	n.s.
1 kind	80,3		93,1			71,4	
2 kinderen	85,4		92,5			74,7	
3 of meer kinderen	87,1		87,0			75,0	
geen kinderen (meer)	71,7		98,2			64,1	
Leeftijd jongste kind	n.s.	n.s.	***	***	***	***	n.s.
0 - 2 jaar			87,2	82,2	90,8	78,2	
3 - 5 jaar			90,0	84,5	89,3	79,7	
6 - 11 jaar			89,8	86,8	93,7	73,6	
12 - 17 jaar			94,4	90,2	93,8	71,0	
18 jaar of ouder			96,0	93,8	97,2	68,8	
Woonplaats	***	***	***	***	***	***	**
in een grote stad	41,8	67,6	77,0	59,6	79,2	86,6	80,5
in een kleine of middelgrote stad	75,4	79,3	86,3	80,0	87,4	77,5	76,2
in de rand van een stad	88,2	84,4	93,7	90,2	94,8	77,8	82,3
in een groot dorp	89,6	88,2	94,8	92,6	97,3	71,7	77,7
in een klein dorp of eerder op het platteland	92,0	86,5	95,4	94,4	95,4	67,5	73,5
Woningtype	***	***	***	***	***	***	*
open bebouwing	98,8	88,9	98,2	98,8	98,8	64,2	75,6
halfopen bebouwing	97,6	87,2	97,0	95,0	97,6	76,1	77,8
rijwoning	87,0	80,8	90,5	87,0	92,4	84,6	80,7
appartement/studio of kamer	16,6	72,2	69,4	48,7	72,0	75,0	74,6
Eigendomsstatuut	***	***	***	***	***	*	*
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	93,2	87,5	96,8	93,8	97,7	73,7	78,1
private huurder	43,7	73,0	76,2	63,8	76,6	71,8	74,9
sociale huurder	55,2	59,2	64,6	66,7	72,6	82,8	70,7

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

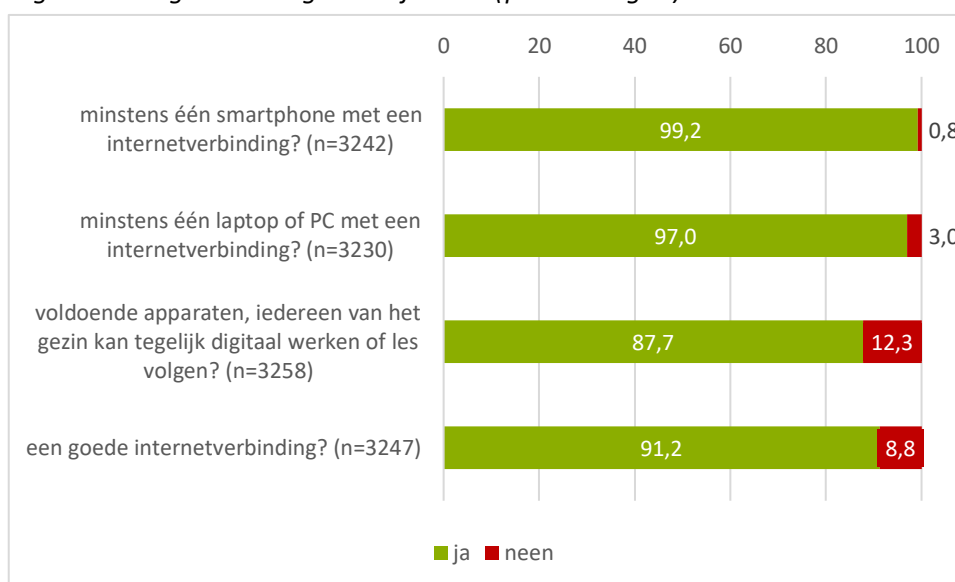
3 DIGITALE TOEGANKELIJKHEID

Figuur 6 toont aan dat het aandeel respondenten van de gezinsenquête die ofwel zelf en/of waarvan één of meerdere gezinsleden toegang heeft tot het internet zeer hoog ligt. Meer dan 99% heeft in het gezin minstens één smartphone met een internetverbinding ter beschikking. Een iets lager aandeel, maar nog steeds 97%, heeft binnen het gezin minstens één laptop of PC met een internetverbinding ter beschikking. In 2,6% van de gevallen (niet opgenomen in figuur 6) beschikt men wél over een smartphone met internetverbinding, maar niet over een PC of laptop met internetverbinding.

Deze penetratiegraad ligt aanzienlijk hoger dan degene die gerapporteerd werd voor Vlaanderen in het algemeen via Statbel (2021) en in de Barometer Digitale Inclusie (Brotcorne & Mariën, 2020; Brotcorne et al., 2021). Dit kan verschillende oorzaken hebben. Enerzijds is de penetratiegraad, althans berekend op basis van Belgische cijfers (Statbel, 2021), sowieso hoger voor huishoudens met kinderen (98%) dan voor huishoudens zonder kinderen (90%). Anderzijds kan het verschil (mede) een effect zijn van de verschillende meetmethodes gehanteerd in de verschillende studies. De vraag of gezinsleden wel of niet ‘thuis over een internetverbinding beschikken’ (Brotcorne & Mariën, 2020; Brotcorne et al., 2021; Statbel, 2021) verschilt inhoudelijk immers enigszins van de vraag zoals die gesteld werd in de gezinsenquête 2021: *‘Heeft u of uw gezin minstens één [smartphone respectievelijk laptop of PC] met een internetverbinding?’*. Een antwoord op deze vraag (via de antwoordmogelijkheden ‘ja’ en ‘neen’) geeft immers specifiekere informatie over de beschikbaarheid van een *toestel* met een internetverbinding, ongeacht de beschikbaarheid van een internetverbinding ‘thuis’. Het is in het kader van deze studie niet mogelijk om een inschatting te maken van het effect van dit kleine verschil in formulering.

De grote meerderheid van de respondenten geeft aan over voldoende apparaten te beschikken, waardoor iedereen van het gezin tegelijk digitaal kan werken of les volgen. Bij 12,3% is dit echter niet het geval. Voorts zeggen meer dan negen op de tien respondenten (91,2%) op een goede internetverbinding te kunnen terugvallen.

Figuur 6. Digitale toegankelijkheid (percentages)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Met betrekking tot de resultaten inzake woonkwaliteitsbeleving maakten we hoger reeds de kanttekening dat de vraagstelling niet toelaat om te achterhalen in welke mate ze beïnvloed zijn door (maatregelen gelinkt aan) de COVID-19-pandemie. Deze opmerking geldt tevens voor de twee vragen rond digitale toegankelijkheid: of gezinnen over voldoende apparaten of over een goede internetverbinding beschikken, is immers zonder twijfel afhankelijk van de intensiteit van het gebruik. En ook op dat punt bracht de COVID-19-pandemie uitzonderlijke omstandigheden met zich mee.

Tussen de diverse groepen zijn de verschillen¹⁰ met betrekking tot het wel of niet beschikken over een smartphone met internetverbinding meestal klein (1 à 3 %) of niet significant (zie tabel 5). Een iets groter verschil

¹⁰ Zie Bijlage 2 voor de uitgebreidere tabellen, met inbegrip van de ongewogen aantallen per categorie.

vinden we enkel naar eigendomsstatuut, dat ook betekenisvol blijkt op basis van de Fisher-Freeman-Halton exact toets ($p < 0,001$): van de sociale huurders heeft 96% toegang tot een smartphone met internetverbinding, van de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers is dat 99,7%.

Met betrekking tot de andere drie vragen rond digitale toegankelijkheid zijn de verschillen tussen groepen vaak wel groter en significant. Hoe jonger de leeftijd, hoe minder vaak respondenten over voldoende apparaten beschikken zodat iedereen tegelijkertijd online kan werken of les volgen ($\chi^2(3) = 36,76$, $p < 0,001$): bij respondenten jonger dan 35 jaar ligt dit percentage meer dan 10 procentpunten lager dan bij diegenen die 55 jaar of ouder zijn. Wel signaleren ze vaker te beschikken over een goede internetverbinding, in het bijzonder vergeleken met de categorie 45- tot 54-jarigen ($\chi^2(3) = 13,54$, $p = 0,004$). Naar herkomst blijken vooral de respondenten met een herkomst buiten de EU+ in een meer kwetsbare positie te zitten: vergeleken met de respondenten van Belgische herkomst hebben zij 9 procentpunten minder vaak minstens één laptop of PC met een internetverbinding ($\chi^2(2) = 126,06$, $p < 0,001$), bijna 17 procentpunten minder vaak voldoende apparaten voor iedereen in het gezin ($\chi^2(2) = 113,60$, $p < 0,001$), en 3 procentpunten minder vaak een goede internetverbinding ($\chi^2(2) = 7,88$, $p = 0,019$).

Verschillen zien we ook in de socio-economische dimensie. Respondenten met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs geven op de drie vragen telkens 8,5 à 10 procentpunten minder vaak een positief antwoord in vergelijking met de hoger opgeleiden (één laptop of PC: $\chi^2(2) = 102,21$, $p < 0,001$; voldoende apparaten: $\chi^2(2) = 32,79$, $p < 0,001$; goede verbinding: $\chi^2(2) = 50,24$, $p < 0,001$). Daarbij valt vooral op dat bijna één op de vijf in deze categorie een gebrek aan voldoende apparaten signaleert. De samenhang met de inkomensverschillen is eveneens significant, en ondersteunt ook de bevindingen van Brotcorne et al. (2021). Respondenten met een gezinsinkomen van minder dan 2.000 euro hebben minder vaak minstens één laptop of PC met internetverbinding ter beschikking (87,7% ten opzichte van 99,9% in de hoogste inkomenscategorie; $\chi^2(4) = 181,61$, $p < 0,001$), minder vaak voldoende apparaten voor iedereen in het gezin (73,4% ten opzichte van 95,2% in de hoogste categorie; $\chi^2(4) = 117,51$, $p < 0,001$) en minder vaak een goede internetverbinding (84% ten opzichte van 95,3% in de hoogste categorie; $\chi^2(4) = 64,70$, $p < 0,001$).

Met betrekking tot verschillen in relatiestatus zien we eveneens de resultaten van Brotcorne et al. (2021) bevestigd: alleenstaande ouders hebben iets minder vaak minstens één laptop of PC ter beschikking (in vergelijking met andere relatietypes: $\chi^2(2) = 39,07$, $p < 0,001$; in vergelijking met andere gezinsvormen: $\chi^2(2) = 47,41$, $p < 0,001$), beschikken minder vaak over voldoende apparaten voor iedereen van het gezin (enkel in vergelijking met andere gezinsvormen: $\chi^2(2) = 8,42$, $p = 0,015$), en signaleren iets vaker een gebrek aan een goede internetverbinding (in vergelijking met andere relatietypes: $\chi^2(2) = 21,22$, $p < 0,001$; in vergelijking met andere gezinsvormen: $\chi^2(2) = 20,26$, $p < 0,001$). Rekent men geen kinderen meer tot het gezin, geeft men vaker aan niet over minstens één laptop of PC met internetverbinding te beschikken ($\chi^2(3) = 28,07$, $p < 0,001$). 12,1% van deze groep heeft naar eigen zeggen ook niet voldoende apparaten voor iedereen; voor het overige neemt het aandeel respondenten met voldoende apparaten af met het aantal kinderen in het gezin ($\chi^2(3) = 29,06$, $p < 0,001$). Extra aandacht verdienen daarbij de gezinnen met vier kinderen of meer (niet opgenomen in de tabel): van hen signaleert bijna een kwart (23,5%) niet over voldoende apparaten te beschikken ($\chi^2(4) = 36,60$, $p < 0,001$). Voorts zeggen ouders wiens jongste kind 12 jaar of ouder is vaker dat ze voldoende apparaten hebben dan ouders van jongere kinderen ($\chi^2(4) = 82,57$, $p < 0,001$).

Gegeven de samenhang van socio-economische verschillen met verschillende woonkenmerken (zie secties 2.1, 2.2. en 2.3), is het niet vreemd dat de drie parameters van digitale toegankelijkheid eveneens samenhangen met woonkenmerken. Inwoners van een grote stad geven minder vaak aan dat ze minstens één laptop of PC ter beschikking hebben ($\chi^2(4) = 34,32$, $p < 0,001$), voldoende apparaten hebben voor iedereen in het gezin ($\chi^2(4) = 32,97$, $p < 0,001$) en een goede internetverbinding hebben ($\chi^2(4) = 23,45$, $p < 0,001$), in het bijzonder telkens in vergelijking met de inwoners van grote dorpen (6 tot 12 procentpunten verschil). Hetzelfde kan gezegd worden over de bewoners van meergezinswoningen, in de eerste plaats in vergelijking met de bewoners van (half)open

woningen (één laptop of PC: $\chi^2(3) = 167,45$, $p < 0,001$; voldoende apparaten: $\chi^2(3) = 63,73$, $p < 0,001$; goede verbinding: $\chi^2(3) = 22,81$, $p < 0,001$). Vooral naar eigendomsstatuut, echter, vallen er zeer grote verschillen te noteren. De (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers komen hier als de digitaal best uitgeruste groep naar voor. De sociale huurders in het bijzonder vormen een meer kwetsbare groep inzake digitale toegankelijkheid. 17,4% van deze laatste groep heeft in het gezin géén laptop of PC met internetverbinding ter beschikking (tegenover slechts 1% bij de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers; $\chi^2(2) = 187,07$, $p < 0,001$), 29,5% zegt niet voldoende apparaten te hebben voor iedereen in het gezin (ten opzichte van 9,8% onder de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers; $\chi^2(2) = 79,98$, $p < 0,001$) en iets meer dan één op de vijf heeft geen goede internetverbinding (ten opzichte van 7,3% onder de (mede-)eigenaars of vruchtgebruikers; $\chi^2(2) = 45,26$, $p < 0,001$). De private huurders situeren zich telkens tussen deze twee uitersten.

Tabel 5. Digitale toegankelijkheid naar achtergrondkenmerken (percentages)

	minstens één smartphone met een internet- verbinding?	minstens één laptop of PC met een internet- verbinding?	voldoende apparaten?	een goede internet- verbinding?
Totaal	99,2	97,0	87,7	91,2
Geslacht	*	*	n.s.	n.s.
mannen	98,8	96,3		
vrouwen	99,6	97,7		
Leeftijd	n.s. ²	n.s.	***	**
jonger dan 35 jaar			83,4	93,3
35 - 44 jaar			85,4	92,4
45 - 54 jaar			90,3	88,8
55 jaar of ouder			93,9	91,0
Herkomst	**2	***	***	*
België	99,5	98,5	90,5	92,0
EU⁺	99,2	98,4	90,0	89,2
niet-EU⁺	98,1	89,5	73,9	88,8
Hoogst behaalde diploma	**	***	***	***
lager secundair onderwijs	98,3	90,7	80,3	83,6
hoger secundair onderwijs	99,2	96,7	87,8	90,1
hoger onderwijs of universiteit	99,7	99,3	90,1	93,9
Werk situatie	n.s. ¹	***	***	*
betaald werk		97,7	88,4	91,6
geen betaald werk		91,2	80,8	87,4
Inkomensniveau	**2	***	***	***
minder dan 2.000 euro	98,3	87,7	73,4	84,0
tussen 2.000 en 2.999 euro	99,3	96,3	86,5	90,2
tussen 3.000 en 3.999 euro	99,8	99,2	88,6	88,6
tussen 4.000 en 4.900 euro	99,3	99,4	89,8	95,5
5.000 euro of meer	100,0	99,9	95,2	95,3

	minstens één smartphone met een internet- verbinding?	minstens één laptop of PC met een internet- verbinding?	voldoende apparaten?	een goede internet- verbinding?
Relatiestatus	n.s.	***	n.s.	***
gehuwde koppels		97,8		92,0
ongehuwde koppels		98,9		93,5
alleenstaande ouders		93,8		87,0
Gezinsvorm	n.s.	***	*	***
intacte gezinnen		98,3	88,2	92,7
alleenstaande ouders		93,8	85,3	87,0
samengestelde gezinnen		99,5	91,2	91,6
Aantal kinderen	*2	***	***	n.s.
1 kind	98,5	96,5	91,2	
2 kinderen	99,6	98,1	88,4	
3 of meer kinderen	99,2	97,4	82,4	
geen kinderen (meer)	99,2	89,7	87,9	
Leeftijd jongste kind	n.s. ²	**	***	n.s.
0 - 2 jaar		95,7	84,6	
3 - 5 jaar		98,9	82,2	
6 - 11 jaar		97,9	83,3	
12 - 17 jaar		98,3	93,6	
18 jaar of ouder		98,2	95,2	
Woonplaats	n.s. ²	***	***	***
in een grote stad		92,1	79,9	85,8
in een kleine of middelgrote stad		96,0	84,9	90,6
in de rand van een stad		96,3	86,4	92,4
in een groot dorp		98,5	91,5	94,4
in een klein dorp of eerder op het platteland		98,0	89,2	89,8
Woningtype	***	***	***	***
open bebouwing	99,7	99,2	91,9	92,7
halfopen bebouwing	99,5	98,6	89,5	93,5
rijwoning	99,6	97,8	85,2	89,8
appartement/studio of kamer	97,1	87,9	78,6	86,8
Eigendomsstatuut	*** ²	***	***	***
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	99,7	99,0	90,2	92,7
private huurder	98,0	92,1	80,5	86,7
sociale huurder	96,0	82,6	70,5	79,5

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

¹Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Fisher's Exact test)

²Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Fisher-Freeman-Halton Exact test)

[BRON: GEZINSENQUÊTE 2021](#)

4 SAMENVATTING EN BESLUIT

De gezinsenquête 2021 leert dat gezinnen in Vlaanderen divers wonen. Ruim meer dan de helft van de gezinnen woont weliswaar in dorpen of eerder op het platteland, niet elke groep gezinnen is er even sterk vertegenwoordigd. Met name de gezinnen met een herkomst buiten de EU⁺ hebben een opvallend meer stedelijk profiel, naast onder meer de lagere inkomensgroepen, de éénoudergezinnen en de (private en sociale) huurders. Vrijstaande woningen zijn met 36,2% veruit het populairst onder gezinnen. 15,7% bewoont een appartement, studio of kamer. Ook op dit punt bestaan er echter grote verschillen tussen gezinnen. Jongere ouders (35 jaar of jonger) wonen iets vaker dan oudere leeftijdscategorieën in meergezinswoningen (19,4%), en minder vaak in open bebouwingen. Ook gezinnen met een niet-EU⁺-herkomst (37,5%), respondenten uit meer kwetsbare socio-economische categorieën (bv. 40,1% bij gezinnen met een inkomen onder de 2.000 euro), éénoudergezinnen (28,7%), gezinnen met kinderen onder de 5 jaar (17,6% à 18,1%), stadsbewoners (23,9% à 46,2%) en (sociale maar vooral private) huurders (45,1% à 59,9%) bewonen vaker meergezinswoningen. Dat Vlaanderen vooral een regio van woningeigenaars is (Heylen & Vanderstraeten, 2019), wordt nog eens bevestigd door de resultaten van de gezinsenquête. 77% van de gezinnen is immers (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker, 17% huurt privaat, 5% sociaal. In sommige groepen bewonen respondenten echter beduidend minder vaak hun woning als (mede-)eigenaar of vruchtgebruiker. Daarbij gaat het voornamelijk om de eerder aangehaalde groepen, met uitschieters naar beneden bij onder meer de niet-EU⁺-respondenten (51,8%), respondenten met een gezinsinkomen lager dan 2.000 euro (41,9%), alleenstaande ouders (57,2%), gezinnen die wonen in een grote stad (55,6%) en bewoners van een meergezinswoning (22,3%).

Ruim negen op tien respondenten wonen graag in hun woning. De groepen die minder vaak aangeven dat ze graag in hun woning wonen, zijn de respondenten jonger dan 35 jaar (89,9%), respondenten met een herkomst buiten de EU⁺ (79,9%), met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs (83,9%), respondenten met een gezinsinkomen lager dan 2.000 euro (79,9%), alleenstaande ouders (88,6%), respondenten met vier kinderen of meer (75,6%), respondenten met jongere kinderen, uit grote steden (79,2%), degenen die wonen in een meergezinswoning (72%), en de private (76,6%) en sociale (72,6%) huurders. Dezelfde groepen geven ook minder vaak aan dat hun woning voldoende groot is voor hun gezin én dat de buitenruimte voldoende groot is. Dat wijst alvast op belangrijke structurele verschillen tussen sociale groepen wat de beleving van woonkwaliteit betreft. In het licht van een evolutie in de richting van een verdere 'verappartementisering' van de huursector is waakzaamheid onder meer geboden als het gaat over het huuraanbod voor grotere gezinnen (zie ook Vanderstraeten et al., 2016). Er zijn immers indicaties dat grotere gezinnen op de huurmarkt vaker tegen problemen van beperkte woninggrootte aanlopen dan grotere gezinnen op de eigenaarsmarkt.

Voor nauwelijks de helft van de bewoners van meergezinswoningen (48,7%) is de buitenruimte voldoende groot voor het gezin. Voor bewoners van een grote stad is dat net geen 60%. Zowel in de meer landelijke gebieden als in de (half)open eengezinswoningen signaleren respondenten, niet geheel onverwacht, veel minder vaak een dergelijk gebrek aan buitenruimte. In deze categorieën beschikken dan ook telkens ruim meer dan negen op tien respondenten over een tuin, tegenover 41,8% bij grootstedelijke inwoners en 16,6% bij de bewoners van een meergezinswoning. Van deze laatste twee groepen beschikt 22% respectievelijk 24,6% zelfs over geen enkele vorm van private buitenruimte. Bijna zeven op tien grootstedelijke bewoners en iets meer dan zeven op tien appartements-, studio- of kamerbewoners hebben weliswaar een koer, terras of dakterras, maar respectievelijk 36,7% en 46,5% van hen vindt de beschikbare buitenruimte, desondanks, niet voldoende. Gegeven de samenhang van de woonkenmerken met onder meer socio-economische achtergrondkenmerken, betreft het hier knelpunten in méér dan enkel ruimtelijk opzicht: het zijn vooral de socio-economisch meer kwetsbare groepen (met inbegrip van de respondenten met niet-EU⁺-herkomst, de alleenstaande ouders en private huurders) die vaker te maken hebben met beperkte toegang tot private buitenruimte. Voor sommige groepen wordt dit enigszins gecompenseerd door de aanwezigheid van publieke buitenspeelruimte in de buurt. Met name in grootsteden geven respondenten vaker aan een speeltuintje of pleintje in de buurt te hebben

(86,6%), in grootsteden en de stadsrand ook vaker een park of een (klein) bos (80,5% respectievelijk 82,3%) waar kinderen kunnen spelen. Ook bij sociale huurders wordt vaker de aanwezigheid van een speeltuintje of pleintje in de buurt gerapporteerd (82,8%). Dat neemt niet weg dat er in het kader van de ontwikkeling van sites voor onder meer meergezinswoningen, en dit zowel in stedelijke als meer landelijke context, aandacht nodig blijft voor kwalitatieve buitenspeelruimte voor kinderen van deze doelgroepen. Op het belang van buitenspelen en van de nodige ruimte daarvoor werd ook recent nog gewezen in een onderzoeksrapport van *Kind & Samenleving* (Meire, 2020).

Ook los van crisisomstandigheden, zo weten we uit de internationale onderzoeksliteratuur, hebben kenmerken van de woning en de woonomgeving een invloed op het welzijn van gezinnen (Bratt, 2002; Clair, 2019; Clapham et al., 2018; Solari & Mare, 2012). Voor de grootte van de woning in relatie tot het aantal gezinsleden is deze invloed weliswaar beter gedocumenteerd (voor een recent overzicht zie Clair, 2019) dan voor de toegang tot private of publieke buitenruimte. Maar het blijft dus noodzakelijk om ook vanuit een welzijnsperspectief oog te hebben voor de huisvestingssituatie van meer kwetsbare doelgroepen. Welke knelpunten daarbij doorslaggevend zijn (betaalbaarheid, kwaliteit van woning en woonomgeving, woonzekerheid, enz.), dient voor de Vlaamse context idealiter nog meer gedetailleerd in kaart gebracht te kunnen worden in toekomstig onderzoek. Ook de mogelijke meerwaarde van nieuwe woonvormen (in brede zin: bv. in termen van flexibele architectuur, het voorzien van collectieve buitenruimte, van alternatieven voor huur en woningeigendom,...) verdient verdere verkenning in het licht van de belangrijkste noden van de verschillende doelgroepen van gezinnen (Luyten et al., 2015).

Wat digitale toegankelijkheid betreft, is de penetratiegraad van toestellen met internetverbinding globaal genomen zeer hoog bij Vlaamse gezinnen: slechts 0,8% geeft aan binnen het gezin niet over minstens één smartphone met internetverbinding te beschikken, 3% niet over minstens één laptop of PC met internetverbinding. Een groter aandeel, iets meer dan één op de acht respondenten, heeft niet voldoende apparaten voor iedereen in het gezin. Ruim meer dan negen op de tien zeggen verder te beschikken over een goede internetverbinding.

Het zijn weerom voornamelijk de socio-economisch meer kwetsbare groepen die vaker negatief antwoorden op de vragen over digitale toegankelijkheid. Van de respondenten met een herkomst buiten de EU⁺ heeft 10,5% geen toegang tot minstens één laptop of PC met internetverbinding, en heeft iets meer dan een kwart niet voldoende apparaten voor iedereen in het gezin. Gelijkaardige cijfers (12,3% respectievelijk 26,6%) zien we bij de respondenten met een netto gezinsinkomen onder 2.000 euro, en nog hogere drempels bij de sociale huurders (17,4% respectievelijk 29,5%). Voorts stoten ook de alleenstaande ouders en de gezinnen met vier kinderen of meer iets vaker op een gebrek aan voldoende apparaten (respectievelijk 14,7% en 23,5%). Met het oog op het verzekeren van gelijke kansen inzake arbeids- en onderwijsparticipatie, *a fortiori* in crisistijden, dient er in het bijzonder voor deze doelgroepen blijvende aandacht te zijn.

5 REFERENTIES

- Audenaert, V. (2022). *Gezinsenquête 2021: Methodologisch rapport*. Departement Welzijn, Volksgezondheid & Gezin. <https://gezinsenquête.be/>
- Audenaert, V., & Van Lancker, W. (2016). *Gezinsenquête 2016: Inkomen, armoede en schulden*. Departement Welzijn, Volksgezondheid & Gezin. <https://gezinsenquête.be/>
- Bratt, R.G. (2002). Housing and Family Well-Being. *Housing Studies*, 17(1), 13-26. <https://doi.org/10.1080/02673030120105857>
- Brotcorne, P., Faure, L., & Vendramin, P. (2021). *Digitale inclusie. Essentiële diensten online: toegankelijk voor iedereen?* Koning Boudewijnstichting. <https://www.kbs-frb.be/nl/digitale-inclusie-essentiele-diensten-online-toegankelijk-voor-iedereen>
- Brotcorne, P., & Mariën, I. (2020). *Barometer digitale inclusie*. Koning Boudewijnstichting. <https://www.kbs-frb.be/nl/barometer-digitale-inclusie>
- Clair, A. (2019). Housing: an Under-Explored Influence on Children's Well-Being and Becoming. *Child Indicators Research*, 12, 609-626. <https://doi.org/10.1007/s12187-018-9550-7>
- Clapham, D., Foye, C., & Christian, J. (2018). The Concept of Subjective Well-Being in Housing Research. *Housing, Theory and Society*, 35(3), 261-280. <https://doi.org/10.1080/14036096.2017.1348391>
- Dreesen, S., & Heylen, K. (2021). *De impact van de COVID-19 crisis op de woonsituatie van Vlamingen. Een analyse van de Grote Coronastudie*. Steunpunt Wonen. https://archieff.steunpuntwonen.be/Documenten_2016-2020/Studiedagen/Webinar_Wonen_na_corona_25_februari_2021/paper-dreesen-heylen-de-impact-van-de-covid-19.pdf
- Heylen, K., & Vanderstraeten, L. (2019). *Wonen in Vlaanderen anno 2018*. Steunpunt Wonen. https://archieff.steunpuntwonen.be/Documenten_2016-2020/Onderzoek_Werkpakketten/WP_1_Nieuwe_woonsurvey_en_woningschouwing/WP1-2_RAPPORT
- Luyten, D., Emmery, K., Pasteels, I., & Geldof, D. (Red.). (2015). *De sleutel past niet meer op elke deur: dynamische gezinnen en flexibel wonen*. Garant.
- Meire, J. (2020). *Het grote buitenspeelonderzoek. Buiten spelen in de buurt geobserveerd*. Kind & Samenleving vzw. <https://k-s.be/medialibrary/purl/nl/6626949/Het%20grote%20buitenspeelonderzoek.pdf>
- Pasteels, I., Lodewijckx, E., & Mortelmans, D. (2015). Wonen in Vlaanderen... Voor elk gezin wat wils? In D. Luyten, K. Emmery, I. Pasteels & D. Geldof (Red.), *De sleutel past niet meer op elke deur. Dynamische gezinnen en flexibel wonen* (pp. 39-75). Garant.
- Statbel (2021). *ICT-gebruik in huishoudens*. <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/ict-gebruik-huishoudens>
- Solari, C.D., & Mare, R.D. (2012). Housing Crowding Effects on Children's Wellbeing. *Social Science Research*, 41(2), 464-476. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2011.09.012>
- Vanderstraeten, L., Vanneste, D., & Ryckewaert, M. (2016). *Grote Woononderzoek 2013. Transitie en continuïteit in het Vlaamse woonmodel. Trends in woningtypologie, -grootte en -bezetting tussen 2001 en 2013*. Steunpunt Wonen. https://archieff.steunpuntwonen.be/Documenten_2012-2015/Onderzoek_Ad-hoc-opdrachten/Ad_hoc_14_Vergelijking_groot_woononderzoek_2013.pdf

Bronvermelding:

De gezinsenquête is eigendom van de Vlaamse overheid. Bij gebruik van informatie uit deze bijdrage moet de volgende bronvermelding worden opgenomen: 'Put, B. & Pasteels, I. (2023). *Wonen en digitale toegankelijkheid. Gezinnen in Vlaanderen over hoe ze wonen, hun woontevredenheid en toegang tot het internet.* www.gezinsenquête.be

////////////////////////////////////

6 BIJLAGEN

Bijlage 1. Woonkwaliteit naar achtergrondkenmerken (percentages)

	Mijn woning heeft een tuin.			Mijn woning heeft een koer, terras of dakterras.		
	ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal	83,4	16,6	3.270	83,7	16,3	3.150
Geslacht		n.s.			n.s.	
Leeftijd		n.s.			n.s.	
Herkomst		***			***	
België	89,1	10,9	2.630	89,7	10,3	2.542
EU*	80,2	19,8	292	76,4	23,6	272
niet-EU*	61,2	38,8	348	62,7	37,3	336
Hoogst behaalde diploma		***			***	
lager secundair onderwijs	69,2	30,8	405	69,9	30,1	384
hoger secundair onderwijs	80,8	19,2	863	83,1	16,9	824
hoger onderwijs of universiteit	88,6	11,4	1.883	87,9	12,1	1.831
Werksituatie		***			***	
betaald werk	85,5	14,5	2.977	85,0	15,0	2.875
geen betaald werk	64,1	35,9	279	70,3	29,7	261
Inkomensniveau		***			***	
minder dan 2.000 euro	57,9	42,1	338	68,3	31,7	321
tussen 2.000 en 2.999 euro	72,5	27,5	489	78,7	21,3	467
tussen 3.000 en 3.999 euro	86,3	13,7	635	84,9	15,1	617
tussen 4.000 en 4.900 euro	92,9	7,1	750	88,3	11,7	721
5.000 euro of meer	94,6	5,4	775	90,8	9,2	757
Relatiestatus		***			n.s.	
gehuwde koppels	88,5	11,5	1.812			
ongehuwde koppels	86,2	13,8	725			
alleenstaande ouders	70,4	29,6	580			
Gezinsvorm		***			*	
intacte gezinnen	89,1	10,9	2.094	85,0	15,0	2.022
alleenstaande ouders	70,4	29,6	580	80,8	19,2	555
samengestelde gezinnen	82,4	17,6	387	83,6	16,4	380
Aantal kinderen		***			n.s.	
1 kind	80,3	19,7	953			
2 kinderen	85,4	14,6	1.450			
3 of meer kinderen	87,1	12,9	658			
geen kinderen (meer)	71,7	28,3	113			

	Mijn woning heeft een tuin.			Mijn woning heeft een koer, terras of dakterras.		
	ja	neen	n	ja	neen	n
Leeftijd jongste kind		n.s.			n.s.	
Woonplaats		***			***	
in een grote stad	41,8	58,2	215	67,6	32,4	197
in een kleine of middelgrote stad	75,4	24,6	586	79,3	20,7	569
in de rand van een stad	88,2	11,8	482	84,4	15,6	467
in een groot dorp	89,6	10,4	866	88,2	11,8	840
in een klein dorp of eerder op het platteland	92,0	8,0	1.074	86,5	13,5	1.031
Woningtype		***			***	
open bebouwing	98,8	1,2	1.313	88,9	11,1	1.256
halfopen bebouwing	97,6	2,4	825	87,2	12,8	796
rijwoning	87,0	13,0	713	80,8	19,2	674
appartement/studio of kamer	16,6	83,4	383	72,2	27,8	389
Eigendomsstatuut		***			***	
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	93,2	6,8	2.666	87,5	12,5	2.554
private huurder	43,7	56,3	429	73,0	27,0	429
sociale huurder	55,2	44,8	124	59,2	40,8	116

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

	Mijn woning is voldoende groot voor ons gezin.			De buitenruimte is voldoende groot voor ons gezin.			Ik woon graag in deze woning.		
	ja	neen	n	ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal	91,7	8,3	3.242	87,8	12,2	3.219	93,0	7,0	3.245
Geslacht		n.s.			n.s.			n.s.	
Leeftijd		**			***			**	
jonger dan 35 jaar	88,6	11,4	546	84,1	15,9	541	89,9	10,1	544
35 - 44 jaar	90,9	9,1	1.126	86,4	13,6	1.124	93,1	6,9	1.124
45 - 54 jaar	93,4	6,6	1.165	90,1	9,9	1.150	94,0	6,0	1.168
55 jaar of ouder	93,9	6,1	405	91,3	8,7	404	95,0	5,0	409
Herkomst		***			***			***	
België	95,9	4,1	2.612	91,8	8,2	2.606	95,9	4,1	2.616
EU+	92,7	7,3	285	88,1	11,9	283	93,4	6,6	285
niet-EU+	73,0	27,0	345	69,2	30,8	330	79,7	20,3	344
Hoogst behaalde diploma		***			***			***	
lager secundair onderwijs	80,7	19,3	393	78,4	21,6	385	83,9	16,1	394
hoger secundair onderwijs	91,0	9,0	861	88,0	12,0	855	92,6	7,4	861
hoger onderwijs of universiteit	95,4	4,6	1.870	90,4	9,6	1.864	95,8	4,2	1.872
Werksituatie		***			***			***	
betaald werk	92,9	7,1	2.958	89,5	10,5	2.940	93,9	6,1	2.962
geen betaald werk	79,7	20,3	270	71,7	28,3	266	83,7	16,3	269
Inkomensniveau		***			***			***	
minder dan 2.000 euro	75,6	24,4	327	68,2	31,8	318	79,9	20,1	330
tussen 2.000 en 2.999 euro	89,1	10,9	489	83,4	16,6	482	88,2	11,8	491
tussen 3.000 en 3.999 euro	93,6	6,4	631	89,0	11,0	631	94,8	5,2	629
tussen 4.000 en 4.900 euro	95,8	4,2	742	94,5	5,5	740	97,7	2,3	743
5.000 euro of meer	97,5	2,5	772	94,0	6,0	772	98,3	1,7	772
Relatiestatus		***			***			***	
gehuwde koppels	92,9	7,1	1.801	90,7	9,3	1.791	94,3	5,7	1.803
ongehuwde koppels	92,7	7,3	718	87,1	12,9	716	94,4	5,6	718
alleenstaande ouders	87,4	12,6	573	81,0	19,0	565	88,6	11,4	572
Gezinsvorm		***			***			***	
intacte gezinnen	92,7	7,3	2.083	89,8	10,2	2.073	94,8	5,2	2.086
alleenstaande ouders	87,4	12,6	573	81,0	19,0	565	88,6	11,4	572
samengestelde gezinnen	92,3	7,7	385	88,4	11,6	385	93,3	6,7	384
Aantal kinderen		***			n.s.			n.s.	
1 kind	93,1	6,9	951						
2 kinderen	92,5	7,5	1.435						
3 of meer kinderen	87,0	13,0	655						
geen kinderen (meer)	98,2	1,8	104						

	Mijn woning is voldoende groot voor ons gezin.			De buitenruimte is voldoende groot voor ons gezin.			Ik woon graag in deze woning.		
	ja	neen	n	ja	neen	n	ja	neen	n
Leeftijd jongste kind		***			***			***	
0 - 2 jaar	87,2	12,8	519	82,2	17,8	516	90,8	9,2	519
3 - 5 jaar	90,0	10,0	349	84,5	15,5	347	89,3	10,7	351
6 - 11 jaar	89,8	10,2	715	86,8	13,2	710	93,7	6,3	712
12 - 17 jaar	94,4	5,6	688	90,2	9,8	685	93,8	6,2	687
18 jaar of ouder	96,0	4,0	670	93,8	6,2	666	97,2	2,8	672
Woonplaats		***			***			***	
in een grote stad	77,0	23,0	212	59,6	40,4	204	79,2	20,8	211
in een kleine of middelgrote stad	86,3	13,7	579	80,0	20,0	574	87,4	12,6	583
in de rand van een stad	93,7	6,3	485	90,2	9,8	480	94,8	5,2	482
in een groot dorp	94,8	5,2	860	92,6	7,4	858	97,3	2,7	857
in een klein dorp of eerder op het platteland	95,4	4,6	1.060	94,4	5,6	1.058	95,4	4,6	1.066
Woningtype		***			***			***	
open bebouwing	98,2	1,8	1.297	98,8	1,2	1.293	98,8	1,2	1.299
halfopen bebouwing	97,0	3,0	822	95,0	5,0	821	97,6	2,4	823
rijwoning	90,5	9,5	702	87,0	13,0	699	92,4	7,6	703
appartement/studio of kamer	69,4	30,6	386	48,7	51,3	371	72,0	28,0	385
Eigendomsstatuut		***			***			***	
(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	96,8	3,2	2.640	93,8	6,2	2.635	97,7	2,3	2.649
private huurder	76,2	23,8	431	63,8	36,2	417	76,6	23,4	426
sociale huurder	64,6	35,4	121	66,7	33,3	117	72,6	27,4	119

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

		Er is een speeltuintje of pleintje in de buurt waar kinderen kunnen spelen.			Er is een park of (klein) bos in mijn buurt waar kinderen kunnen spelen.		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal		73,6	26,4	3.209	77,2	22,8	3.211
Geslacht			*			n.s.	
	mannen	71,9	28,1	1.191			
	vrouwen	75,0	25,0	1.966			
Leeftijd			***			*	
	jonger dan 35 jaar	78,1	21,9	547	79,2	20,8	545
	35 - 44 jaar	75,5	24,5	1.123	79,4	20,6	1.122
	45 - 54 jaar	70,9	29,1	1.150	74,4	25,6	1.150
	55 jaar of ouder	68,3	31,7	389	75,4	24,6	394
Herkomst			n.s.			n.s.	
Hoogst behaalde diploma			n.s.			***	
	lager secundair onderwijs				72,5	27,5	393
	hoger secundair onderwijs				73,4	26,6	853
	hoger onderwijs of universiteit				80,3	19,7	1.850
Werksituatie			**			n.s.	
	betaald werk	74,3	25,7	2.928			
	geen betaald werk	66,3	33,7	267			
Inkomensniveau			n.s.			**	
	minder dan 2.000 euro				70,5	29,5	325
	tussen 2.000 en 2.999 euro				74,9	25,1	487
	tussen 3.000 en 3.999 euro				79,3	20,7	625
	tussen 4.000 en 4.900 euro				79,0	21,0	735
	5.000 euro of meer				78,6	21,4	764
Relatiestatus			n.s.			*	
	gehuwde koppels				78,1	21,9	1.782
	ongehuwde koppels				78,5	21,5	713
	alleenstaande ouders				73,3	26,7	569
Gezinsvorm			n.s.			*	
	intacte gezinnen				78,3	21,7	2.066
	alleenstaande ouders				73,3	26,7	569
	samengestelde gezinnen				78,0	22,0	382
Aantal kinderen			*			n.s.	
	1 kind	71,4	28,6	940			
	2 kinderen	74,7	25,3	1.424			
	3 of meer kinderen	75,0	25,0	650			
	geen kinderen (meer)	64,1	35,9	99			

		Er is een speeltuintje of pleintje in de buurt waar kinderen kunnen spelen.			Er is een park of (klein) bos in mijn buurt waar kinderen kunnen spelen.		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Leeftijd jongste kind			***			n.s.	
	0 - 2 jaar	78,2	21,8	521			
	3 - 5 jaar	79,7	20,3	348			
	6 - 11 jaar	73,6	26,4	711			
	12 - 17 jaar	71,0	29,0	680			
	18 jaar of ouder	68,8	31,2	654			
Woonplaats			***			**	
	in een grote stad	86,6	13,4	209	80,5	19,5	211
	in een kleine of middelgrote stad	77,5	22,5	575	76,2	23,8	574
	in de rand van een stad	77,8	22,2	481	82,3	17,7	476
	in een groot dorp	71,7	28,3	852	77,7	22,3	851
	in een klein dorp of eerder op het platteland	67,5	32,5	1.046	73,5	26,5	1.053
Woningtype			***			*	
	open bebouwing	64,2	35,8	1.277	75,6	24,4	1.278
	halfopen bebouwing	76,1	23,9	814	77,8	22,2	814
	rijwoning	84,6	15,4	697	80,7	19,3	695
	appartement/studio of kamer	75,0	25,0	385	74,6	25,4	388
Eigendomsstatuut			*			*	
	(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	73,7	26,3	2.610	78,1	21,9	2.610
	private huurder	71,8	28,2	430	74,9	25,1	430
	sociale huurder	82,8	17,2	119	70,7	29,3	120

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Bijlage 2. Digitale toegankelijkheid naar achtergrondkenmerken (percentages)

		minstens één smartphone met een internetverbinding?			minstens één laptop of PC met een internetverbinding?		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal		99,2	0,8	3.242	97	3,0	3.230
Geslacht			*			*	
	mannen	98,8	1,2	1.213	96,3	3,7	1.204
	vrouwen	99,6	0,4	1.978	97,7	2,3	1.974
Leeftijd			n.s. ²			n.s.	
Herkomst			**2			***	
	België	99,5	0,5	2.609	98,5	1,5	2.597
	EU⁺	99,2	0,8	287	98,4	1,6	283
	niet-EU⁺	98,1	1,9	346	89,5	10,5	350
Hoogst behaalde diploma			**			***	
	lager secundair onderwijs	98,3	1,7	401	90,7	9,3	395
	hoger secundair onderwijs	99,2	0,8	852	96,7	3,3	851
	hoger onderwijs of universiteit	99,7	0,3	1.871	99,3	0,7	1.867
Werksituatie			n.s. ¹			***	
	betaald werk				97,7	2,3	2.941
	geen betaald werk				91,2	8,8	273
Inkomensniveau			**2			***	
	minder dan 2.000 euro	98,3	1,7	338	87,7	12,3	331
	tussen 2.000 en 2.999 euro	99,3	0,7	485	96,3	3,7	485
	tussen 3.000 en 3.999 euro	99,8	0,2	623	99,2	0,8	623
	tussen 4.000 en 4.900 euro	99,3	0,7	741	99,4	0,6	740
	5.000 euro of meer	100	0,0	771	99,9	0,1	770
Relatiestatus			n.s.			***	
	gehuwde koppels				97,8	2,2	1.790
	ongehuwde koppels				98,9	1,1	719
	alleenstaande ouders				93,8	6,2	578
Gezinsvorm			n.s.			***	
	intacte gezinnen				98,3	1,7	2.074
	alleenstaande ouders				93,8	6,2	578
	samengestelde gezinnen				99,5	0,5	385
Aantal kinderen			*2			***	
	1 kind	98,5	1,5	955	96,5	3,5	956
	2 kinderen	99,6	0,4	1.433	98,1	1,9	1.434
	3 of meer kinderen	99,2	0,8	650	97,4	2,6	647
	geen kinderen (meer)	99,2	0,8	111	89,7	10,3	101

		minstens één smartphone met een internetverbinding?			minstens één laptop of PC met een internetverbinding?		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Leeftijd jongste kind			n.s. ²			**	
	0 - 2 jaar				95,7	4,3	522
	3 - 5 jaar				98,9	1,1	349
	6 - 11 jaar				97,9	2,1	717
	12 - 17 jaar				98,3	1,7	680
	18 jaar of ouder				98,2	1,8	668
Woonplaats			n.s. ²			***	
	in een grote stad				92,1	7,9	216
	in een kleine of middelgrote stad				96	4,0	580
	in de rand van een stad				96,3	3,7	478
	in een groot dorp				98,5	1,5	855
	in een klein dorp of eerder op het platteland				98	2,0	1.055
Woningtype			***			***	
	open bebouwing	99,7	0,3	1.289	99,2	0,8	1.284
	halfopen bebouwing	99,5	0,5	818	98,6	1,4	818
	rijwoning	99,6	0,4	706	97,8	2,2	701
	appartement/studio of kamer	97,1	2,9	392	87,9	12,1	392
Eigendomsstatuut			*** ²			***	
	(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	99,7	0,3	2.634	99	1,0	2.623
	private huurder	98	2,0	439	92,1	7,9	433
	sociale huurder	96	4,0	119	82,6	17,4	123

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

¹Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Fisher's Exact test)

²Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Fisher-Freeman-Halton Exact test)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

		voldoende apparaten?			een goede internetverbinding?		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal		87,7	12,3	3.258	91,2	8,8	3.247
Geslacht			n.s.			n.s.	
Leeftijd			***			**	
	jonger dan 35 jaar	83,4	16,6	546	93,3	6,7	549
	35 - 44 jaar	85,4	14,6	1.136	92,4	7,6	1.127
	45 - 54 jaar	90,3	9,7	1.170	88,8	11,2	1.168
	55 jaar of ouder	93,9	6,1	406	91	9,0	403
Herkomst			***			*	
	België	90,5	9,5	2.626	92	8,0	2.611
	EU+	90	10,0	286	89,2	10,8	283
	niet-EU+	73,9	26,1	346	88,8	11,2	353
Hoogst behaalde diploma			***			***	
	lager secundair onderwijs	80,3	19,7	395	83,6	16,4	396
	hoger secundair onderwijs	87,8	12,2	865	90,1	9,9	867
	hoger onderwijs of universiteit	90,1	9,9	1.878	93,9	6,1	1.864
Werksituatie			***			*	
	betaald werk	88,4	11,6	2.976	91,6	8,4	2.958
	geen betaald werk	80,8	19,2	268	87,4	12,6	274
Inkomensniveau			***			***	
	minder dan 2.000 euro	73,4	26,6	331	84	16,0	339
	tussen 2.000 en 2.999 euro	86,5	13,5	492	90,2	9,8	489
	tussen 3.000 en 3.999 euro	88,6	11,4	635	88,6	11,4	626
	tussen 4.000 en 4.900 euro	89,8	10,2	749	95,5	4,5	744
	5.000 euro of meer	95,2	4,8	773	95,3	4,7	770
Relatiestatus			n.s.			***	
	gehuwde koppels				92	8,0	1.798
	ongetrouwde koppels				93,5	6,5	720
	alleenstaande ouders				87	13,0	583
Gezinsvorm			*			***	
	intacte gezinnen	88,2	11,8	2.082	92,7	7,3	2.079
	alleenstaande ouders	85,3	14,7	584	87	13,0	583
	samengestelde gezinnen	91,2	8,8	392	91,6	8,4	385
Aantal kinderen			***			n.s.	
	1 kind	91,2	8,8	958			
	2 kinderen	88,4	11,6	1.444			
	3 of meer kinderen	82,4	17,6	656			
	geen kinderen (meer)	87,9	12,1	103			

		voldoende apparaten?			een goede internetverbinding?		
		ja	neen	n	ja	neen	n
Leeftijd jongste kind			***			n.s.	
	0 - 2 jaar	84,6	15,4	519			
	3 - 5 jaar	82,2	17,8	348			
	6 - 11 jaar	83,3	16,7	720			
	12 - 17 jaar	93,6	6,4	697			
	18 jaar of ouder	95,2	4,8	673			
Woonplaats			***			***	
	in een grote stad	79,9	20,1	218	85,8	14,2	220
	in een kleine of middelgrote stad	84,9	15,1	584	90,6	9,4	586
	in de rand van een stad	86,4	13,6	483	92,4	7,6	481
	in een groot dorp	91,5	8,5	860	94,4	5,6	854
	in een klein dorp of eerder op het platteland	89,2	10,8	1.068	89,8	10,2	1.061
Woningtype			***			***	
	open bebouwing	91,9	8,1	1.300	92,7	7,3	1.293
	halfopen bebouwing	89,5	10,5	825	93,5	6,5	813
	rijwoning	85,2	14,8	705	89,8	10,2	704
	appartement/studio of kamer	78,6	21,4	393	86,8	13,2	400
Eigendomsstatuut			***			***	
	(mede-)eigenaar of vruchtgebruiker	90,2	9,8	2.646	92,7	7,3	2.631
	private huurder	80,5	19,5	438	86,7	13,3	443
	sociale huurder	70,5	29,5	120	79,5	20,5	121

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson Chi-kwadraat test)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021